

AGRICOLA

Uroczysta inauguracja roku akademickiego 2019/2020 w SGGW. 30 września do grona społeczności uczelni dołączyło 6300 studentek i studentów.

s. 3

Projekty Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej SGGW

s. 28

Innowacyjny miód suszony z SGGW

s. 31

70 lat Rodziny Leśników 1949

s. 37

KRONIKA WYDARZEŃ

Przemówienie inauguracyjne JM Rektora prof. dr. hab. Wiesława Bielawskiego	3
Wręczenie nominacji prorektorom, dyrektorom instytutów, dziekanom, prodziekanom i kierownik Szkoły Doktorskiej	8
Święto drzewa w SGGW	12
Święto Niepodległości w SGGW	13
Życie i dzieło Profesora Mariana Górskiego 1886–1961	18
Odeszli od nas	22

WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA

Współpraca międzynarodowa SGGW	27
Projekty Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej w SGGW	28

NAUKA

Innowacyjny miód suszony z SGGW	31
Nieznane białko i prestiżowa publikacja	32
Nanocząstki w walce z nowotworami	33
Alternatywa dla antybiotyku	35

LUDZIE

70 lat Rodziny Leśników 1949	37
Almanach powojennych seniorów Wydziału Leśnego SGGW	39

AKTUALNOŚCI

Naukowcy SGGW w czołówce beneficjentów programu MINIATURA 3	40
SGGW z nagrodą Herbacpol Esencja Natury	40
Absolwenci SGGW laureatami Nagrody Prezydenta	41
Międzynarodowy sukces LZA „Promni”	41
Nagroda im. Kazimierza Dębskiego dla absolwenta WBilŚ	42
Prof. dr hab. Piotr Paschalis-Jakubowicz z Nagrodą IUFRO	42
Złota Róża 2019 dla dr hab. Urszuli Zajączkowskiej	42
SGGW w światowych rankingach	43
Nagroda Komitetu Nauk Leśnych i Technologii Drewna PAN dla naukowców SGGW i PW	43

Zespół redakcyjny Biura Promocji SGGW:

Anita Kruk, Anna Żuchowska, Stanisław Klucznik (skład), Katarzyna Wolanin (redakcja, korekta),
Anna Pieniążek

Fotografie:

Stanisław Klucznik, Małgorzata Trzak, archiwum Rodziny Górskich, archiwum Muzeum SGGW

Kontakt: Biuro Promocji SGGW, bud. 10 pok. 10, agricola@sggw.pl

ISSN 1640-4734. Druk: ZAPOL Sp.J., al. Piastów 42, 71-062 Szczecin

Nakład 1000 egz.

**Szanowni Czytelnicy,
Droga Społeczności Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego,
Szanowni Państwo!**

Przed nami najpiękniejszy czas – święta Bożego Narodzenia i Nowy Rok. Ciesząc się świąteczną atmosferą, podsumowujemy dotychczasowe osiągnięcia i wyznaczamy cele na rok następny. Patrzymy z pewnością w przyszłość, głęboko wierząc, że realizowane projekty będą kontynuowane, a nowe zamierzenia pozwolą ugruntować pozycję uczelni w świecie nauki.

Potwierdzeniem właściwego kierunku rozwoju uczelni są jej coraz wyższe pozycje w światowych rankingach. Ich autorzy zauważyli i docenili jakość nauczania w SGGW, osiągnięcia pracowników naukowych, wyniki prowadzonych badań, a także otwarty dostęp do publikacji wyników badań.

Dotychczasowe sukcesy zawdzięczamy konsekwentnej pracy całej wspólnoty akademickiej. Dziękuję Państwu za zaangażowanie, oddanie i wytrwałą pracę. Wierzę, że w kolejnym roku dodożymy jeszcze więcej starań, aby dalej się rozwijać i realizować nasze cele.

Życzę Państwu pięknych, radosnych i pełnych nadziei świąt. Niech to będzie dla Państwa czas wyjątkowych, radosnych przeżyć w gronie najbliższych. Wyciszmy się, znajdziemy odrobinę spokoju w tym zabieganym świecie, który nie zatrzymuje się nawet na chwilę.

W imieniu władz uczelni składam Państwu najserdeczniejsze życzenia pięknych, niezapomnianych świąt Bożego Narodzenia oraz dobrego nowego roku. Niech będzie on czasem spełnionych marzeń, oczekiwań i życzliwości dla drugiego człowieka.

Rektor SGGW
prof. dr hab. Wiesław Bielawski

Inauguracja roku akademickiego 2019/2020

Ponad 6300 studentek i studentów rozpoczęło naukę w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie. 30 września podczas uroczystej inauguracji roku akademickiego nowo przyjęci studenci złożyli ślubowanie, dołączając tym samym do społeczności akademickiej SGGW.

Przemówienie JM Rektora prof. dr. hab. Wiesława Bielawskiego

Pani Posel,
Panie Pośle,
Panowie Ministrowie,
Ekscelencje,
Magnificencje,
Księża Biskupie, Czcigodni Księża,
Drodzy Studenci,
Szanowni Państwo!

Z radością i wzruszeniem otwieram uroczystą inaugurację roku akademickiego. To w kalendarzu każdej uczelni wyjątkowy dzień. Witamy dziś w gronie uczelnianej wspólnoty jej nowych członków – studentów pierwszego roku, na których spocznie odpowiedzialność za przyszłość nauki i naszego kraju. To Wy – jak przed laty powiedział rektor SGGW prof. Franciszek Staff – *będziecie fundamentem nieśmiertelności nauki i twórczości ducha ludzkiego*.

Wierzmy, że reprezentując najstarszą polską uczelnię rolniczą i będąc spadkobiercami jej ponad 200-letniej tradycji, skorzystacie ze wzorców i doświadczeń swoich nauczycieli, zaś młodzieńczą pasję, radość i zapał do nauki przekujecie w życiowy sukces. Liczymy, że Wasza praca będzie służyć Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego, na której pozycję pracuje cała społeczność akademicka.

Pragnę w tym miejscu serdecznie podziękować wszystkim przedstawicielom naszej uczelnianej społeczności za miniony rok akademicki i zaangażowanie w działania na rzecz SGGW. Dziękuję za Państwa aktywną postawę i wysiłek, który zaowocował licznymi sukcesami uczelni. Słowa podziękowań kieruję do osób kończących pracę zawodową. Mam nadzieję, że czas spędzony w SGGW był dla Państwa czasem zrealizowanych planów oraz satysfakcjonujących sukcesów. Życzę wszelkiej pomyślności i zachęcam, by nie rozstawali się Państwo z uczelnią, a nadal wspierali nas swoim doświadczeniem. Niezwykle ważnym elementem akademickiego życia jest bowiem umiejętność wzorowania się na dokonaniach poprzedników oraz dbałość o to, by ich

dzieło było kontynuowane. A o tym w naszej uczelni nigdy nie zapominamy.

W życzliwej pamięci zachowujemy pracowników Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego, których nie ma już wśród nas, a których dorobek przez lata przyczynił się do rozwoju uczelni. W minionym roku pożegnaliśmy 19 członków naszej akademickiej wspólnoty, wśród nich profesora Stefana Liwskiego – prorektora ds. nauki, I zastępcę rektora SGGW w latach 1972–1981; profesora Janusza Hamana – pierwszego dziekana Wydziału Techniki Rolniczej i Leśnej oraz profesora Stanisława Pabisa – dziekana Wydziału Techniki Rolniczej i Leśnej w latach 1981–1987. To dla uczelni bolesna strata.

Uczcijmy Ich pamięć minutą ciszy!

Szanowni Państwo!

Podczas pierwszego w tej kadencji wystąpienia inauguracyjnego przypomniałem swoje hasło wyborcze, które obiecałem konsekwentnie wprowadzać w życie. *Profesjonalizm i innowacyjność podstawą dalszego rozwoju uczelni* – te słowa towarzyszyły moim działaniom przez minione trzy lata, będące zarówno czasem wielu wyzwań oraz trudnych i niepopularnych decyzji, jak i okresem zmian i sukcesów, które już na stałe wpisały się w historię uczelni. W okresie tym systematycznie wprowadzaliśmy rozwiązania, których celem jest rozwój kadry, podniesienie poziomu prowadzonych badań naukowych i jakości kształcenia, ich internacjonalizacja, a także rozwój współpracy uczelni z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Budujemy silną pozycję SGGW, co znajduje potwierdzenie w międzynarodowych rankingach. W tegorocznej edycji QS World University Rankings Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego znalazła się w gronie 1000 najlepszych światowych uczelni. Wśród uczelni kształcących w obszarze rolnictwa i leśnictwa SGGW zajmuje wysokie 27 miejsce. Awansowała również o 89 pozycji w najnowszym rankingu Webometrics.

Szanowni Państwo!

Obejmując obowiązki rektora, jako jedno z najważniejszych założeń bieżącej kadencji wskazałem dbałość o rozwój wszystkich grup zawodowych. I temu w znacznym stopniu podporządkowałem działania władz uczelni. Konsekwentnie wprowadzamy zmiany mające na celu stworzenie sprzyjających warunków do naukowego rozwoju. W ciągu minionych trzech lat zwiększyliśmy zatrudnienie kadry akademickiej, konieczna była również restrukturyzacja zatrudnienia w administracji centralnej. Wdrożyliśmy motywacyjny system wynagradzania pracowników naukowych, z którego korzysta coraz więcej osób. Wdrożyliśmy także System Wsparcia Finansowego Zespołów Badawczych, z którego środki finansowe na łączną kwotę ponad miliona złotych w bieżącym roku otrzymało 11 zespołów badawczych.

Systematycznie rośnie liczba zdobywanych przez naszych pracowników stopni naukowych, w tym tytułów profesora. W roku 2017 stopień doktora uzyskało 60 osób, doktora habilitowanego – 21, zaś tytuł profesora uzyskały 3 osoby. Natomiast do końca września bieżącego roku stopień doktora uzyskało 71 osób, doktora habilitowanego – 45, a tytuł naukowy profesora – 7 osób.

Cieszy rosnąca liczba publikacji naszych pracowników zamieszczanych w czasopiśmie naukowych, zwłaszcza wysoko punktowanych. W latach 2017–2018 liczba punktów uzyskanych za publikacje w czasopiśmie z *Impact Factor* wzrosła o 32%, a liczba cytowań publikacji afiliowanych przy SGGW – aż o 59%. Znacząco zwiększyła się również aktywność twórcza oraz badawcza naszych naukowców: w ostatnich trzech latach pracownicy uzyskali odpowiednio 12, 15 i 27 praw wyłącznych na wynalazki i wzory użytkowe. Wartość prac badawczo-rozwojowych w tym okresie

wzrosła dwukrotnie – z 4 do 8 milionów złotych.

Sukcesywnie rośnie liczba projektów badawczych finansowanych przez Narodowe Centrum Nauki – z 58 w roku 2016 do 107 realizowanych w roku ubiegłym. Wartość dofinansowania do ubiegłorocznych projektów wyniosła ponad 9 mln zł i była prawie o 24% wyższa w porównaniu z 2017 r.

W ubiegłym roku zespoły badawcze SGGW realizowały 22 projekty badawczo-rozwojowe finansowane przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju, w tym 12 w ramach programu Biostrateg. W bieżącej kadencji uczelnia pozyskała z Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój dofinansowanie w wysokości ponad 57 mln zł na projekty, których celem jest wdrożenie w SGGW zmian w zakresie podniesienia jakości kształcenia studentów, doskonalenia kompetencji kadr uczelni oraz rozbudowy systemów informatycznych wspierających zarządzanie uczelnią.

Aby podnieść jakość prowadzonych badań oraz wzmocnić pozycję polskiej nauki na międzynarodowej arenie, systematycznie unowocześniamy zaplecze naukowo-badawcze. Aktualnie realizujemy trzy przedsięwzięcia inwestycyjne zmierzające do utworzenia kolejnych centrów badawczych. Są to: Centrum Medycyny Regeneracyjnej – zintegrowany zespół laboratoriów wyposażonych w unikatową w skali światowej aparaturę do badań w obszarze nauk klinicznych, fizjologicznych i biologii molekularnej; Centrum Badawczo-Rozwojowe Żywności i Żywienia, gdzie prowadzone będą badania obejmujące produkcję bezpiecznej żywności o wysokiej jakości oraz opracowywane strategie żywieniowe służące poprawie jakości życia wszystkich grup społecznych; oraz Innowacyjne Centrum Nauk Żywnościowych – nowoczesna instytucja naukowo-dydaktyczno-wdrożeniowa, gdzie realizowane będą działania w obszarze nauk o żywieniu człowieka. Łączny koszt tych trzech inwestycji to 200 milionów złotych, a środki finansowe na ich realizację pochodzą z funduszy strukturalnych UE, dotacji Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz ze środków własnych uczelni. Mamy nadzieję, że nowe laboratoria i centra badawcze wyposażone w najwyższej klasy aparaturę będą miejscem prowadzenia oryginalnych badań naukowych na światowym poziomie.

Szanowni Państwo!

Znaczenie internacjonalizacji w procesie dydaktyczno-badawczym akcentuje ustawa Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. W SGGW umiędzynarodowienie badań naukowych i kształcenia to od lat jeden z ważniejszych obszarów intensywnych działań, których efektem jest wzrost międzynarodowego prestiżu uczelni jako wiodącego uniwersytetu przyrodniczego. SGGW aktywnie uczestniczy w działaniach Visegrad University Association (VUA), European University Association (EUA) i CASEE, a w latach 2017–2019 sprawuje prezydencję międzynarodowej sieci współpracy Euroleague For Life Sciences (ELLS) zrzeszającej siedem najlepszych uniwersytetów przyrodniczych w UE.

W bieżącej kadencji podpisaliśmy 60 umów bilateralnych oraz zrealizowaliśmy kilkanaście długo- i krótkoterminowych projektów dydaktycznych (między innymi w ramach: Erasmus+, Erasmus Mundus, Tempus). Uczelnia aktywnie włącza się w projekty Narodowej Agencji Wymiany Aka-

demickiej, dbając tym samym o intensyfikację mobilności, a także o zwiększenie swego potencjału w kontekście umiędzynarodowienia. Aktualnie realizujemy cztery projekty NAWA, dwa kolejne wnioski zostały ocenione pozytywnie.

Liczba obcokrajowców – w większości studiujących w pełnym cyklu – już przekracza 1000. To wynik m.in. wzbogacenia oferty dydaktycznej w języku angielskim: oferujemy dziewięć programów w tym języku, w tym kierunek studiów o charakterze interdyscyplinarnym, Organic Agriculture and Food Production, oraz stacjonarne studia magisterskie na kierunku informatyka i ekonometria – specjalność Big Data Analytics. W bieżącym roku akademickim uruchomiony zostanie kolejny anglojęzyczny kierunek studiów – Engineering Infrastructure. W planach są nowe programy podwójnego dyplomu pozwalające studentom na uzyskanie dyplomów SGGW i uczelni partnerskiej.

W bieżącej kadencji czterokrotnie wzrosła liczba osób korzystających z programów wymiany akademickiej. Za sprawą zwiększanej od dwóch lat kwoty Własnego Funduszu Stypendialnego dofinansowanie na staż zagraniczny w renomowanych ośrodkach naukowych otrzymało 65 osób, w tym 22 doktorantów i 43 młodych naukowców. Uczelnia gościła 49 profesorów zagranicznych. W inaugurowanym roku akademickim planowana jest wizyta kolejnych 18 profesorów reprezentujących międzynarodowe ośrodki naukowe.

Obecna kadencja to również czas realizacji 142 międzynarodowych projektów badawczych, w tym 13 w ramach programu Horyzont 2020. Dofinansowanie na cały okres realizacji w wysokości ponad 33 mln zł otrzymało 70 projektów. Warto dodać, że wśród polskich uczelni realizujących projekty w ramach programu Horyzont 2020, SGGW zajmuje 9 pozycję. Wierzmy, że podejmowane działania przyczynią się do zwiększenia udziału naszych naukowców w międzynarodowych badaniach, ułatwią dostęp do zagranicznych ośrodków naukowo-badawczych oraz pozwolą na zdobycie nowych, cennych doświadczeń ze współpracy z międzynarodowym środowiskiem naukowym.

Szanowni Państwo!

Miło mi poinformować Państwa, że w ubiegłym roku znaczącej poprawie uległa sytuacja finansowa uczelni. Przyczyniły się do tego środki uzyskane z tytułu odszkodowania za nieruchomości przejęte przez Skarb Państwa pod budowę Południowej Obwodnicy Warszawy. Dzięki temu uczelnia ze środków własnych sfinansowała już wiele inwestycji i prac remontowych, które wpływają na poprawę warunków pracy i nauki na ursynowskim kampusie. W ostatnim czasie zakończyliśmy między innymi przebudowę Domu Akademickiego „Ikar”, w którym dwa piętra przeznaczone zostały na pokoje gościnne i apartamenty. Budynki dla Pracowni Pszczelnictwa i Sekcji Sokolniczej oraz dla Sekcji Konserwacji Zieleni to inwestycje, które w całości sfinansowane zostaną ze środków własnych SGGW.

Trwają prace projektowe umożliwiające rozpoczęcie budowy nowego obiektu przeznaczonego dla pracowników pionu technicznego uczelni, a już za kilka miesięcy rozpoczną się prace ziemne. Rozpoczęto również przygotowanie koncepcji architektonicznej nowego budynku Wydziału Ekonomicznego. Poprawa sytuacji finansowej wpłynęła również na wzrost wynagrodzeń pracowników administracji centralnej uczelni, którzy niezależnie od podwyżki przyznanej przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, po raz pierwszy od wielu lat otrzymali także pięcioprocentową podwyżkę z przychodów własnych uczelni.

Szanowni Państwo!

Pierwsze trzy lata bieżącej kadencji były czasem intensywnych prac nad projektem ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Po wielu debatach środowisko akademickie przyjęło propozycje resortu określające nowe zasady funkcjonowania i finansowania szkolnictwa wyższego. Zgodnie z zapisami Konstytucji dla Nauki 1 października br. zacznie obowiązywać nowy Statut SGGW. Zmianom ulega także struktura organizacyjna uczelni, którą po wielu dyskusjach dostosowaliśmy do wymogów nowego systemu szkolnictwa.

W nowej strukturze głównymi jednostkami organizacyjnymi SGGW są instytuty, których zadaniem będzie organizacja działalności naukowej i badawczej w ramach 14 dyscyplin naukowych, oraz wydziały odpowiedzialne za kształcenie na poszczególnych kierunkach studiów. Utworzyliśmy 16 instytutów, w tym 8 działających w obszarze nauk rolniczych, 4 – nauk inżynierijno-technicznych, 3 – nauk społecznych oraz 1 w obszarze nauk ścisłych i przyrodniczych. Dydaktyka prowadzona będzie, tak jak dotychczas, na 13 wydziałach, spośród których 6 zmieniło nazwy, dostosowując je do aktualnych uwarunkowań. Jednostką organizującą kształcenie III stopnia jest utworzona w kwietniu bieżącego roku Szkoła Doktorska, która kształcić będzie doktorantów w 10 dyscyplinach naukowych.

Pragnę serdecznie podziękować wszystkim, którzy wnieśli ogromny wkład w przygotowania do wdrożenia Konstytucji dla Nauki. Za spokojną, merytoryczną dyskusję oraz za wyrozumiałość szczególnie podziękowania kieruję do członków Senatu SGGW oraz przedstawicieli uczelnianych związków zawodowych.

Szanowni Państwo!

Wśród najważniejszych obszarów rozwoju SGGW w kadencji 2016–2020 wskazałem skuteczne pozyskiwanie dobrze przygotowanych kandydatów na studia oraz troskę o wysoką jakość kształcenia. Dlatego systematycznie dostosowujemy ofertę dydaktyczną zarówno do zainteresowań młodego pokolenia, jak i do aktualnych wymogów rynku. Jako odpowiedź na rosnące potrzeby upraktyczniania kierunków studiów w SGGW utworzyliśmy studia dualne II stopnia – projektowanie żywności, na które uzyskaliśmy dofinansowanie z Narodowego Centrum Badań i Rozwoju.

Nasza oferta dydaktyczna pozostaje bardzo atrakcyjna dla kolejnych pokoleń kandydatów na studia. W bieżącym roku akademickim naukę w naszej uczelni rozpocznie 6300 spośród prawie 15 tys. tegorocznych kandydatów. Największym zainteresowaniem wśród chętnych na studia cieszył

się kierunek finanse i rachunkowość, na którym o jedno miejsce ubiegało się blisko 8 kandydatów. Informatyka, logistyka oraz turystyka i rekreacja to kierunki, gdzie o przyjęcie starało się ponad 5 osób na miejsce. Dużym zainteresowaniem cieszą się również zarządzanie oraz dietetyka – z blisko 5 osobami na miejsce, a także ekonomia – z ponad 4 chętnymi na jedno miejsce.

Droga Młodzieży! Studenci pierwszego roku!

Gratuluje sukcesu podczas rekrutacji. Staliście się integralną częścią naszej akademickiej wspólnoty. To duży przywilej, ale również obowiązek! Obowiązek godnego reprezentowania swojej uczelni – Waszą postawą, umiejętnościami i kwalifikacjami.

Dzisiejsza uroczystość otwiera przed Wami nowe możliwości. Skorzystajcie więc z szansy, jaką są studia w naszej *Alma Mater*. Zdobywajcie wiedzę, rozwijajcie talenty i pasję. Nowocześnie wyposażony kampus stwarza Wam idealne warunki do nauki. Zaś koła naukowe, organizacje studenckie oraz zespoły artystyczne to właściwe miejsca, by realizować marzenia. To wszystko czeka na Was.

Przypomnę słowa Papieża Franciszka, które podczas Świątynnych Dni Młodzieży skierował do Waszych rówieśników: *Nie przyszliśmy na świat, aby wegetować, aby wygodnie spędzić życie: [...] przeciwnie, przyszliśmy [...], aby zostawić ślad.* W tym miejscu pozwolę sobie na chwilę osobistych wspomnień. 50 lat temu rozpocząłem studia na ówczesnym Wydziale Rolniczym SGGW. I całe swoje życie zawodowe związałem z uczelnią. Tu uzyskałem wszystkie stopnie naukowe i tytuły, zajmowałem stanowiska od asystenta do profesora zwyczajnego. Dziś, z perspektywy tych minionych 50 lat, z całą mocą pragnę podkreślić, że nigdy nie żałowałem decyzji o wyborze SGGW jako macierzystej uczelni. Z radością i nieukrywaną dumą mogę dodać, że SGGW odegrała w moim życiu znaczącą rolę. A ja mam nadzieję i dokładam wszelkich starań, by jako rektor pozostawić w jej historii równie trwałe ślady.

Drodzy Studenci!

Serdecznie życzę Wam, by Wasz dobry pomysł na życie, jakim niewątpliwie jest wybór SGGW, również w Wasz pozostawił trwałe ślady. A wykształcenie oraz kwalifikacje, które przez lata studiów tu zdobędziecie, pozwoliły Wam przejść przez życie z sukcesem i odcisnąć swój ślad w historii. Wszystkim studentom i doktorantom Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego życzę zadowolenia z wybranego kierunku studiów, jak najlepszych wyników w nauce oraz pomyślnej realizacji wszelkich planów i zamierzeń.

Szanowni Państwo!**Drodzy Goście!**

Za chwilę wysłuchamy wykładu pt.: *Polska w systemie światowym: bilans trzech dekad transformacji*, który wygłosi prof. Marek Szczepański z Instytutu Socjologii Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Panie Profesorze, to dla nas zaszczyt i wyróżnienie, że zechciał Pan towarzyszyć społeczności naszej uczelni w tym ważnym dla nas dniu i uświetnić uroczystość swoim wystąpieniem. Bardzo dziękujemy i jeszcze raz serdecznie witamy w SGGW.

Cieszymy się, że na dzisiejszą uroczystość przybyło tak liczne grono przedstawicieli zagranicznych uczelni i instytucji naukowych. Państwa obecność jest najlepszym potwierdzeniem zaangażowania naszej społeczności w rozwój międzynarodowej współpracy, bo często to osobiste kontakty między naukowcami owocują wspólnymi projektami. Za zaangażowanie we wspólne działania i za życzliwość serdecznie Państwu dziękuję.

Szanowni Państwo!

U progu nowego roku akademickiego wszystkim Państwu – pracownikom, studentom i przyjaciółom Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego – życzę, by obfitował on w sukcesy oraz przyniósł satysfakcję z pracy zawodowej i pomyślność w życiu osobistym. Życzę, by był rokiem cennych inicjatyw, zrealizowanych marzeń i wykorzystanych szans. Niech przyniesie Państwu same radosne dni i postawi na drodze wyłącznie życzliwych ludzi. Niech będzie dla nas wszystkich pomyślny i szczęśliwy.

Wręczenie nominacji prorektorom, dyrektorom instytutów, dziekanom, prodziekanom i kierownik Szkoły Doktorskiej

27 września 2019 roku urzędujący rektor SGGW prof. dr hab. W. Bielawski, w związku z wdrożeniem w SGGW Konstytucji dla Nauki oraz wejściem w życie nowego Statutu SGGW, wręczył nominacje prorektorom, dyrektorom instytutów, dziekanom oraz kierownik Szkoły Doktorskiej. 1 października z rąk rektora nominacje otrzymali prodziekani. Obie uroczystości odbyły się w Sali Kominkowej Pałacu Rektorskiego.

Rektor SGGW
prof. dr hab. Wiesław Bielawski

I zastępca rektora, prorektor ds. nauki
prof. dr hab. Marian Binek

Prorektor ds. rozwoju
prof. dr hab. Kazimierz Banasik

Prorektor ds. dydaktyki
prof. dr hab. Kazimierz Tomala

Prorektor ds. współpracy międzynarodowej
prof. dr hab. Michał Zasada

Dyrektorzy instytutów

Dyrektor Instytutu Rolnictwa
prof. dr hab. Zdzisław Wyszyński

Dyrektor Instytutu Biologii
prof. dr hab. Agnieszka Gniazdowska-Piekarska

Dyrektor Instytutu Nauk Ogrodniczych
prof. dr hab. Wojciech Wakuliński

Dyrektor Instytutu Medycyny Weterynaryjnej
prof. dr hab. Marcin Bańbura

Dyrektor Instytutu Nauk o Zwierzętach
prof. dr hab. Wanda Olech-Piasecka

Dyrektor Instytutu Nauk Leśnych
prof. dr hab. Stanisław Drozdowski

Dyrektor Instytutu Nauk Drzewnych i Meblarstwa
dr hab. Paweł Kozakiewicz,
prof. SGGW

Dyrektor Instytutu Nauk o Żywności
prof. dr hab. Mirosław Słowiński

Dyrektor Instytutu Nauk o Żywieniu Człowieka
prof. dr hab. Krystyna Gutkowska

Dyrektor Instytutu Inżynierii Środowiska
prof. dr hab. inż. Tomasz Okruszko

**Dyrektor Instytutu
Inżynierii Łądowej**
prof. dr hab. inż. Eugeniusz Koda

**Dyrektor Instytutu
Inżynierii Mechanicznej**
dr hab. inż. Tomasz Nurek,
prof. SGGW

**Dyrektor Instytutu
Informatyki Technicznej**
dr hab. inż. Arkadiusz Orłowski,
prof. SGGW

**Dyrektor Instytutu
Nauk Socjologicznych
i Pedagogiki**
dr hab. Joanna Wyleżałek,
prof. SGGW

**Dyrektor Instytutu
Ekonomii i Finansów**
dr hab. Jarosław Gołębiowski,
prof. SGGW

**Dyrektor Instytutu
Zarządzania**
dr hab. Joanna Paliszkievicz,
prof. SGGW

Dziekani Wydziałów

**Dziekan Wydziału
Rolnictwa i Biologii**
dr hab. Irena Suwara, prof. SGGW

**Dziekan Wydziału
Medycyny Weterynaryjnej**
dr hab. Marta Mendel

**Dziekan Wydziału
Leśnego**
prof. dr hab. Henryk Żybuza

**Dziekan Wydziału
Ogrodnictwa i Biotechnologii**
dr hab. Marzena Wińska-Krysiak

**Dziekan Wydziału
Budownictwa
i Inżynierii Środowiska**
dr hab. Mieczysław Połoński,
prof. SGGW

**Dziekan Wydziału
Technologii Drewna**
prof. dr hab. Krzysztof Krajewski

**Dziekan Wydziału
Hodowli, Bioinżynierii
i Ochrony Zwierząt**
dr hab. Justyna Więcek, prof. SGGW

**Dziekan Wydziału
Ekonomicznego**
dr hab. Jakub Kraciuk,
prof. SGGW

**Dziekan Wydziału
Technologii Żywności**
dr hab. Rafał Wołosiak

**Dziekan Wydziału
Żywienia Człowieka**
dr hab. Jadwiga Hamułka,
prof. SGGW

**Dziekan Wydziału
Inżynierii Produkcji**
dr hab. inż. Bogdan Drózd

**Dziekan Wydziału
Socjologii i Pedagogiki**
dr hab. Karol Chrobak

**Dziekan Wydziału
Zastosowań
Informatyki i Matematyki**
dr hab. inż. Michał Kruk

Szkoła Doktorska

Kierownik Szkoły Doktorskiej
dr hab. Justyna Franc-Dąbrowska,
prof. SGGW

Święto drzewa w SGGW

10 października obchodzone jest na świecie Święto drzewa. Inicjatywa jest odpowiedzią na zachodzące współcześnie zmiany klimatyczne na Ziemi.

Prof. dr hab. Wiesław Bielawski, rektor Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie; prof. dr hab. Kazimierz Tomala, prorektor ds. dydaktyki; prof. dr hab. Kazimierz Banasik, prorektor ds. rozwoju; kanclerz dr inż. Władysław W. Skarżyński oraz prof. dr hab. Aleksander Lisowski, pełnomocnik rektora ds. współpracy z gospodarką posadzili na terenie nowego kampusu cztery dęby szypułkowe *Fastigiata Koster*.

Uczelnia, mając na względzie dobro przyrody oraz wykazując troskę o stan środowiska naturalnego, od lat prowadzi akcję nasadzeń na terenie ursynowskiego kampusu, Parku SGGW przy ul. Rakowieckiej oraz parku w Kociszewie. W latach 2017–2018 posadzono ponad 120 drzew, a na lata 2019–2020 zaplanowano posadzenie kolejnych 85.

Święto drzewa w Polsce odbyło się po raz 17. Organizatorem wydarzenia jest Stowarzyszenie Ekologiczno-Kulturalne Klub Gaja. Hasło tegorocznej edycji to *Drzewa dla Klimatu*. Organizator chciał zachęcić Polki i Polaków do sadzenia drzew i ich ochrony w celu łagodzenia skutków zmian klimatu oraz utraty różnorodności biologicznej. We wszystkich edycjach posadzono dotąd blisko 900 tys. sadzonek. Podczas inauguracji tegorocznego wydarzenia Klub Gaja zaplanował razem z laureatami konkursów Święta drzewa, partnerami i gośćmi zasadzenie drzew owocowych oraz wiśni japońskich przy Służewskim Domu Kultury. Wydarzeniu towarzyszyła gala wręczenia certyfikatów i nagród dla najciekawszych inicjatyw realizowanych w poprzedniej edycji.

Równocześnie w całym kraju odbywały się lokalne obchody święta organizowane m.in. przez szkoły średnie, uczelnie, urzędy miast i gmin, organizacje, firmy. Organizator zachęca do zarejestrowania posadzonych drzew i krzewów w liczniku drzew na stronie www.swietodrzewa.pl.

Święto drzewa to nie tylko sadzenie drzew, lecz także wiele działań wokół drzew i dla drzew. Organizatorzy każdego roku zachęcają do szukania drzew – świadków historii, organizowania lekcji tematycznych, konkursów i happeningów na temat roli drzew w przeciwdziałaniu zmianom klimatu oraz do wspólnego świętowania. Partnerem strategicznym programu są Lasy Państwowe, które służą pomocą leśników i przekazują sadzonki drzew uczestnikom.

Święto Niepodległości w SGGW

Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie uczciła 101. rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości oraz złożyła hołd poległym i pomordowanym pracownikom i studentom. Uczelniane Święto Niepodległości, które odbyło się 7 listopada 2019 roku w Muzeum SGGW, ma długą tradycję, zainicjowaną przed wieloma laty przez Stowarzyszenie Wychowanków SGGW. Kulminacyjnym punktem uroczystości jest apel poległych, organizowany i prowadzony przez członków Stowarzyszenia.

Scenariusz święta niepodległości od wielu lat ma ustaloną formułę. Część pierwsza to wykład w Muzeum SGGW poświęcony jednemu spośród rektorów, którzy w życiu uczelni odegrali rolę szczególną. Uświetnia ją koncert z udziałem artystów Ludowego Zespołu Artystycznego „Promni” i wspólne śpiewanie pieśni niepodległościowych. W części drugiej odbywa się apel poległych, którego inicjatorem i organizatorem jest Stowarzyszenie Wychowanków SGGW, wspierane w ostatnich latach przez Muzeum SGGW. Patronami uroczystości były Wydział Medycyny Weterynaryjnej i Instytut Medycyny Weterynaryjnej.

Tegoroczny wykład poświęcono profesorowi chemii rolnej Marianowi Górskiemu, rektorowi SGGW dwóch kadencji (w latach 1933–1936 i 1947–1949), dziekanowi Wydziału Ogrodniczego oraz Wydziału Rolniczego.

Referat pt. *Rektor Marian Górski 1886–1961. Uczony, organizator i społecznik* wygłosił prof. dr hab. Jan Łabętowicz, były dziekan Wydziału Rolnictwa i Biologii SGGW. Referat powstał przy współpracy prof. dr hab. Stanisława Mercika (byłego kierownika Stacji Doświadczalnej w Skierniewicach, byłego dziekana Wydziału Rolniczego i wieloletniego kierownika Zakładu Chemii Rolniczej, który swój dyplom magisterski obronił pod kierunkiem prof. Mariana Górskiego) i dr hab. Wojciecha Stępnia, prof. SGGW, kierownika Samodzielnego Zakładu Chemii Rolniczej SGGW, którzy również uczestniczyli w niepodległościowej uroczystości.

Wykład i wspólne śpiewanie pieśni patriotycznych

Uroczystość w Muzeum SGGW prowadziła jego kustosz Karolina Grobelska. Rozpoczęła od powitania gości, w sposób szczególny rektora SGGW prof. dr hab. Wiesława Bielawskiego oraz prorektorów: prof. dr hab. Mariana Binka, I zastępcę rektora, prorektora ds. nauki; prof. dr hab. Kazimierza Banasika, prorektora ds. rozwoju; prof. dr hab. Kazimierza Tomali, prorektora ds. dydaktyki; prof. dr hab. Michała Zasady, prorektora ds. współpracy międzynarodowej i kanclerza dr. inż. Władysława W. Skarżyńskiego.

Na uroczystość przybyli rektorzy SGGW poprzednich kadencji: prof. dr hab. Jan Górecki, prof. dr hab. Tomasz Borecki, prof. dr hab. Alojzy Szymański. Gośćmi byli także prof. dr hab. Leszek Żukowski, były dziekan i wieloletni pracownik Wydziału Technologii Drewna, prezes Zarządu Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej; prof. dr hab. Piotr Skłodowski, dziekan Wydziału Geodezji i Kartografii Politechniki Warszawskiej, wychowanek i uczeń profesora Mariana Górskiego; członkowie Senatu Akademickiego SGGW, Rady Uczelni, dyrektorzy instytutów, dziekani wydziałów, pracownicy, emerytowani pracownicy i studenci.

Władze Instytutu Medycyny Weterynaryjnej i Wydziału Medycyny Weterynaryjnej, które w tym roku akademickim objęły honorowym patronatem wydarzenia organizowane w Muzeum SGGW, reprezentowali: prof. dr hab. Marcin Bańbura, dyrektor IMW i dr hab. Marta Mendel, dziekan WMW.

Gościem specjalnym uroczystości był wnuk prof. Mariana Górskiego - Marian Górski.

W swoim przemówieniu otwierającym uroczystość rektor SGGW prof. dr hab. Wiesław Bielawski wyraził radość z faktu, że listopadowe uroczystości w Muzeum SGGW na stałe wpisały się w kalendarz najważniejszych wydarzeń w uczelni, sprawiając, że społeczność akademicka może wspólnie oddać cześć tym, którzy walczyli o niepodległość i tym, którzy wnieśli znaczący wkład w rozwój SGGW, budując jej prestiż w kraju i za granicą.

Rektor W. Bielawski podkreślił wyjątkową osobowość prof. Mariana Górskiego, wszechstronność jego wykształcenia i wiedzy oraz trud włożony w rozwój badawczy Stacji Doświadczalnej w Skierniewicach, zbudowanie niezbędnej dla niej infrastruktury oraz założenie istniejących tam do dzisiaj wieloletnich nawozowych eksperymentów polowych. Stacja ta jest obecnie najstarszym obiektem doświadczalnictwa rolniczego w kraju i jednym z najstarszych w Europie, a jej stulecie SGGW obchodzić będzie w 2020 r. Rektor wspominał, że osobiście korzystał z doświadczeń pól skierniewickich, najpierw jako magistrant chemii rolnej, wykonując tam badania do swojej pracy magisterskiej, a później jako uczestnik projektu Copernicus wykorzystującego wyniki stuletnich badań Stacji m.in. do prognozowania zmian klimatycznych.

Niezwykle bogatą biografię prof. Mariana Górskiego przedstawił prof. dr hab. Jan Łabętowicz. W sposób szczególny zwrócił uwagę na tzw. okres warszawski (lata 1923–1961), kiedy Marian Górski jako profesor SGGW organizował Zakład Uprawy i Nawożenia Roli w Skierniewicach, kierował budową infrastruktury pola doświadczalnego oraz założył drugą część trwałych doświadczeń nawozowych (pierwsza część została założona przez prof. Józefa Mikułowskiego-Pomorskiego w 1922 r.). Dzięki Jego staraniom wybudowano tam niezbędną do badań infrastrukturę techniczną i zaplecze laboratoryjne. W tym też okresie organizował Wydział Ogrodniczy SGGW i nim zarządzał, pełniąc dwukrotnie funkcję dziekana. Jedną z zasług Mariana Górskiego jako rektora SGGW było wybudowanie w 1936 r. nowego gmachu SGGW (pawilon II) przy ul. Rakowieckiej.

Jak wskazuje prof. Jan Łabętowicz: *Na szczególną uwagę zasługuje postawa Mariana Górskiego w czasie II wojny światowej, kiedy jako kierownik Pola Doświadczalnego w Skierniewicach zaakceptował udział pracowników w tajnym oddziale Armii Krajowej i wyraził zgodę na przechowywanie dla AK broni ze zrzutów alianckich. W 1943 r., za wiedzą konspiracyjnych władz uczelni, uzyskał zgodę okupanta na utworzenie w pawilonie I przy ul. Rakowieckiej Zakładu Chemii Rolniczej, co pozwoliło na zatrudnienie części kadry naukowej SGGW, a także na prowadzenie tajnego nauczania, w którym brał udział.*

Po zakończeniu wojny Marian Górski był dziekanem Wydziału Rolniczego i ponownie rektorem SGGW. Odbudowywał zniszczoną wojną SGGW, był organizatorem pierwszej w Polsce pracowni izotopowej w Katedrze Chemii Rolniczej SGGW (1956 r.) oraz Rolniczej Pracowni Izotopowej Polskiej Akademii Nauk. Był pomysłodawcą i głównym organizatorem (1954 r.) 13 wojewódzkich stacji chemiczno-rolniczych mających za cel opracowanie zasad odpowiedniego, praktycznego stosowania nawozów w Polsce, a także inicjatorem nowatorskich kierunków badań i autorem 110 oryginalnych prac naukowych oraz książek i podręczników. Miłym akcentem uroczystości były wystąpienia byłych

uczniów prof. Mariana Górskiego: prof. Stanisława Mercika, dziekana Wydziału Rolniczego SGGW w l. 1987–1990 i kierownika Katedry Chemii Rolniczej w l. 1990–1996 oraz prof. Piotra Skłodowskiego, dziekana Wydziału Geodezji i Kartografii Politechniki Warszawskiej w l. 1996–2002 i prezesa Polskiego Towarzystwa Gleboznawczego w l. 1995–2011, wspominających swego wielkiego Mistrza, którego osobowość, wiedza i naukowa pasja w znaczącym stopniu wpłynęły na ich zawodowe życie.

Zwieńczeniem uroczystości w Muzeum SGGW było wspólne śpiewanie pieśni patriotycznych z towarzyszeniem Kapeli Ludowego Zespołu Artystycznego „Promni” pod kierownictwem Radosława Puszyły, z udziałem solisty Dariusza Pecyny. Koncert prowadziły studentki Wydziału Medycyny Weterynaryjnej: Zuzanna Gostkowska i Monika Balcer.

Apel prowadził mgr inż. Józef Rzewuski, wiceprezes Stowarzyszenia Wychowanków SGGW. W swoim wystąpieniu wyraził wdzięczność za udział w tej wyjątkowej uroczystości władzom uczelni i pocztowi sztandarowemu SGGW, którego obecność podkreśla splendor wydarzenia. Uczestniczący w apelu rektor SGGW prof. dr hab. Wiesław Bielawski powiedział m.in.: *Zgromadziliśmy się w przededniu Narodowego Święta Niepodległości, by uczcić pamięć poległych i pomordowanych pracowników i studentów Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego. [...] Jak co roku przywołamy dziś w apelu poległych pamięć 453 członków naszej społeczności, których nazwiska widnieją na tablicach pamiątkowych. Wspomnimy bohaterów, którzy z wielkim oddaniem, narażając zdrowie i życie, walczyli o wolność ojczyzny. I na przestrzeni wieków stawali do walki zawsze wtedy, gdy wymagało tego dobro Polski.*

Dziękując rektorowi za wystąpienie, Józef Rzewuski poinformował, że po raz pierwszy nie uczestniczy w apelu poległych Jerzy Skrabek, inicjator uroczystości i jej wieloletni prowadzący. Zmarł 30 października 2019 r. Był absolwentem pierwszego powojennego rocznika Wydziału Leśnego, wieloletnim pracownikiem tego Wydziału, żołnierzem Armii Krajowej, sekretarzem Związku Kombatantów RP i Byłych Więźniów Politycznych – Akademickiego Koła przy SGGW i SGH w Warszawie. Odznaczony m.in.: Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Krzyżem z Mieczami Orderu Krzyża Niepodległości, Złotym i Srebrnym Krzyżem Zasługi, wyróżniony Złotą Odznaką Honorową „Za Zasługi dla SGGW”.

Treść apelu poległych odczytała Agnieszka Karczewska, studentka I roku Wydziału Medycyny Weterynaryjnej, wzywając do apelu tych, którzy złożyli ofiarę własnego życia dla odzyskania i utrwalenia wolności ojczyzny, w tym:

- 48 studentów poległych w wojnie polsko-bolszewickiej w latach 1918–1920;
- 453 pracowników, wychowanków i studentów poległych na frontach kampanii wrześniowej 1939 r., poległych i zamordowanych w czasie drugiej wojny światowej, zakatowanych w hitlerowskich obozach koncentracyjnych, zamęczonych, zaginionych i rozstrzelanych przez NKWD w łagrach gułagu, podczas wywózki na Daleki Wschód, w Katyniu, Miednoje, Ostaszkowie i Charkowie, poległych w powstaniu warszawskim, zamęczonych i rozstrzelanych w egzekucjach ulicznych przez hitlerowskiego okupanta, a także poległych za wolność ojczyzny w innych dramatycznych okolicznościach.

Apel poległych

Zgodnie z tradycją sięgającą 1971 r. z okazji święta niepodległości Polski na uczelni odczytano apel poległych członków społeczności akademickiej SGGW. Uroczystości miały miejsce w holu Auli Kryształowej, gdzie w latach 70. ubiegłego wieku umieszczono z inicjatywy Stowarzyszenia Wychowanków SGGW tablice z wyrytymi na nich nazwiskami poległych i pomordowanych w latach 1939–1945 pracowników i wychowanków uczelni.

Asystę pocztu sztandarowego SGGW sprawowali studenci Wydziału Budownictwa i Inżynierii Środowiska: Natalia Tęlega, Marta Grzywińska i Kamil Zając. Wartę honorową przy tablicy pamiątkowej pełnili studenci Wydziału Medycyny Weterynaryjnej: Monika Buczyńska i Grzegorz Antoniuk. Wsparcia organizacyjnego udzieliły podczas uroczystości: Magdalena Bombalska, Katarzyna Cuper, Wiktoria Andrzejczuk, Katarzyna Opałczyńska, a także studenci weterynarii. Oprawę muzyczną apelu poległych zapewnili członkowie Orkiestry Reprezentacyjnej SGGW: Konrad Tanewski (werblista) i Mariusz Milczarek, absolwent Międzywydziałowego Studium Gospodarki Przestrzennej SGGW (trębacz).

Przed tablicą poświęconą poległym i pomordowanym członkom społeczności akademickiej kwiaty złożyły delegacje:

- władz SGGW na czele z rektorem prof. dr. hab. Wiesławem Bielawskim;
- Stowarzyszenia Wychowanków SGGW na czele z prezes inż. Grażyną Skalmierską;
- Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” na czele z przewodniczącym dr. Jackiem Bujką;
- Związku Nauczycielstwa Polskiego SGGW na czele z przewodniczącym dr. Wojciechem Oźgą;
- Instytutu Medycyny Weterynaryjnej i Wydziału Medycyny Weterynaryjnej reprezentowane przez prof. dr. hab. Marcina Bańburę i dr. hab. Martę Mendel;
- Instytutu Nauk Socjologicznych i Pedagogiki oraz Wydziału Socjologii i Pedagogiki reprezentowane przez dr. hab. Joannę Wyleżątek, prof. SGGW i dr. hab. Karola Chrobaka;

- Rady Uczelnianej Samorządu Studentów SGGW. Kwiaty złożono również przed Pałacem Rektorskim przy granitowej tablicy poświęconej pracownikom, studentom i wychowankom SGGW poległym i pomordowanym w latach 1918–1920 oraz 1939–1945.

Anna Żuchowska
Karolina Grobelska

Przemówienie JM Rektora SGGW prof. dr. hab. Wiesława Bielawskiego

Szanowni Państwo!

Zgromadziliśmy się w przededniu Narodowego Święta Niepodległości, by uczcić pamięć poległych i pomordowanych pracowników i studentów Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego.

Jak co roku przywołamy dziś w apelu poległych pamięć 453 członków naszej społeczności, których nazwiska widnieją na tablicach pamiątkowych. Wspomnimy bohaterów, którzy z wielkim oddaniem, narażając zdrowie i życie, walczyli o wolność naszej ojczyzny. I na przestrzeni wieków stawali do walki zawsze wtedy, gdy wymagało tego dobro Polski.

Spółeczność Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego nigdy nie pozostawała bierna wobec toczącej się historii. Czynnie uczestniczyła w narodowych zrywach, by wywalczyć ojczyźnie należne jej miejsce wśród narodów świata.

Wychowywani w poszanowaniu tradycji, duchu patriotyzmu i oddania krajowi studenci naszej uczelni stawali do walk podczas powstania listopadowego, przelewali krew w powstaniu styczniowym, z poświęceniem walczyli na frontach I wojny światowej. Solidarnie, w jednym szeregu stawali z nimi ich profesorowie i swoją postawą dawali świadectwo szacunku dla najważniejszych dla każdego Polaka wartości: honoru i wolności.

Chronili również naszą narodową tożsamość. Wiedzieli bowiem, że w ich rękach spoczywa odpowiedzialność za ocalenie jej od zapomnienia i przekazanie tego dziedzictwa następnym pokoleniom, które, w co mocno wierzyli, będą mogli kiedyś żyć w wolnej i suwerennej Polsce.

Szanowni Państwo!

Tegoroczne święto odzyskania niepodległości zbiega się z dwiema bardzo ważnymi rocznicami: 75. rocznicą wybuchu powstania warszawskiego oraz 80. rocznicą napaści Niemiec i agresji ZSRR na Polskę. Te krwawe daty już na zawsze pozostaną synonimem okrucieństwa, rozlewu krwi i bestialskich prób wymazania Polski z mapy Europy.

Naród polski po raz kolejny w dziejach musiał walczyć o wolność i suwerenność, o swoją tradycję i kulturę, o polskość. I w tym trudnym czasie ojczyzna mogła liczyć na swoich walczących synów i córki.

Bohaterscy przedstawiciele Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego walczyli na frontach kampanii wrześniowej oraz w powstaniu warszawskim. Ponad sześćdziesięciu z nich (w tym czterech profesorów) trafiło do hitlerowskich obozów koncentracyjnych. Ponad stu pięćdziesięciu pracowników i wychowanków SGGW padło ofiarą stalinowskiej eksterminacji Polaków. Ginęli w sowieckich łagrach, rozstrzelani w Katyniu, Miednoje, Ostaszkowie i Charkowie.

Dramatyczna konieczność obrony kraju przed okupantem pozbawiła nasz naród najwybitniejszych przedstawicieli. Oddali życie, bo wierzyli w wolną i niepodległą ojczyznę.

I właśnie Im, bohaterom tych tragicznych dni, winni jesteśmy pamięć, gdyż *Naród, który traci pamięć, przestaje być Narodem – staje się jedynie zbiorem ludzi czasowo zajmujących dane terytorium.* Słowa marszałka Józefa Piłsudskiego niech będą przestrogą i wskazówką. Gdy nawet najbardziej dramatyczne zdarzenia stają się odległe, gdy odchodzą ich bohaterowie, kolejne pokolenia zaczynają znać je jedynie z kart podręczników. Na nas więc, którzy dostąpiliśmy zaszczytu, by najnowszej historii uczyć się od jej bezpośrednich uczestników, spoczywa obowiązek przekazywania świadectwa minionych lat młodym, żyjącym już od lat w wolnej Polsce. Naszym obowiązkiem jest również dbanie o to, by dawne krwawe wydarzenia nigdy się nie powtórzyły i na zawsze już pozostały tylko tragiczną historią!

By żaden Polak nie musiał z goryczą wspominać przeszłości, parafrazując słowa pieśni, która powstała na kilka godzin przed zdobyciem klasztoru na Monte Cassino: *Historia ten jeden ma błąd, że wolność krzyżami się mierzy.*

Kończąc, przytoczę jeszcze słowa profesora Tadeusza Miłobędzkiego, rektora SGGW w latach 1920–1921, który we wspomnieniach z lat 1906–1922 o studentach walczących „z Rusinami, bolszewikami i Niemcami na Śląsku [...], pod Lwowem [...], podczas potopu bolszewickiego i w powstaniu śląskim” tak pisał: *SGGW będzie się zawsze tym swoimi wojakami szczyliła.*

Spółeczność akademicka naszej uczelni jest i zawsze będzie dumna z tego dziedzictwa! Oddajmy hołd poległym i pomordowanym za wolność naszej Ojczyzny!

Cześć Ich Pamięci!

Życie i dzieło Profesora Mariana Górskiego 1886–1961

W 2020 roku SGGW obchodzić będzie jubileusz stulecia Rolniczej Stacji Doświadczalnej w Skierniewicach. Ten najstarszy obiekt doświadczalnictwa rolniczego w kraju i jeden z najstarszych w Europie nosi imię prof. Mariana Górskiego. Profesor był jednym z jego głównych twórców, a także pomysłodawcą założonych tam i istniejących do dziś wieloletnich nawozowych eksperymentów polowych. Tegoroczne Święto Niepodległości stanowi więc dobrą okazję do tego, by uczcić tego wielkiego uczonego, który na trwałe zapisał się na kartach historii nauk rolniczych i który – jako rektor przez dwie kadencje i dziekan dwóch wydziałów – ma swoje miejsce w panteonie wybitnych postaci Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego.

Młodość i edukacja

Marian Górski urodził się w Warszawie 11 marca 1886 r. Po ukończeniu gimnazjum w Warszawie i zdaniu matury w Petersburgu w roku 1904 jako osiemnastolatek rozpoczął studia matematyczne na Uniwersytecie Warszawskim. Naukę przerwało mu w 1906 r. zamknięcie uczelni przez władze carskie. W celu dalszej edukacji udał się więc do Lipska, gdzie w Instytucie Chemii Fizycznej tamtejszego uniwersytetu studiował chemię.

Warto podkreślić, że Uniwersytet Lipski (założony w 1409 r.) to jeden z najstarszych uniwersytetów w Europie. Uczelnię tę ukończyło wiele wybitnych postaci ze świata sztuki, polityki i nauki. Wśród nich byli m.in. wybitny matematyk Gottfried Leibniz, filozof Friedrich Nietzsche, kompozytor Johan Wolfgang Goethe, a ze współczesnych postaci – kanclerz Niemiec Angela Merkel. Jeśli idzie o powiązania z Polską, warto przypomnieć, że w 1629 r. studia rozpoczął tu przyszły wielki hetman litewski Janusz Radziwiłł, natomiast

autor pierwszego słownika języka polskiego Samuel Linde w 1871 r. był tam lektorem języka polskiego i wykładowcą literatury polskiej.

W tej renomowanej uczelni o wielowiekowej tradycji i wysokim poziomie nauczania Marian Górski zakończył swą edukację w roku 1911, uzyskując w wieku 25 lat stopień doktora nauk w zakresie chemii.

Okres dublański

Po zakończeniu edukacji w Lipsku Marian Górski wyjechał do Lwowa będącego wówczas w granicach zaboru austriackiego, gdzie istniały stosunkowo dobre warunki dla rozwoju nauki polskiej. Swą pierwszą pracę rozpoczął na stanowisku asystenta w Stacji Chemiczno-Rolniczej w Dublanach, kierowanej wówczas przez prof. Józefa Mikułowskiego-Pomorskiego, późniejszego pierwszego rektora SGGW. Praca w Stacji Chemiczno-Rolniczej wzbudziła w nim zainteresowanie rolnictwem, a w szczególności zagadnieniami chemii rolniczej. Pracując jako asystent, podjął więc studia rolnicze w tamtejszej Akademii Rolniczej, które ukończył w roku 1917. Równocześnie prowadził także badania naukowe i publikował ich wyniki.

Jego aktywność naukowa na polu chemii rolniczej została zauważona w naukowym środowisku Lwowa. W roku 1917 powierzono mu prowadzenie wykładów z chemii rolniczej na Wydziale Chemicznym Politechniki Lwowskiej. W tym czasie przez rok administrował także folwarkiem Siedliska pod Lwowem. Na początku roku 1919 został mianowany kierownikiem Stacji Chemiczno-Rolniczej w Dublanach oraz profesorem nadzwyczajnym chemii rolnej i gleboznawstwa na Wydziale Rolniczo-Lasowym Politechniki Lwowskiej. Po ponad 11 latach pracy w lwowskim środowisku naukowym Marian Górski miał już znaczący dorobek naukowy, dał się poznać jako dobrze zapowiadający się uczonego i zdolny organizator.

Pierwszy kontakt Mariana Górskiego z SGGW miał miejsce w roku 1922, kiedy to naukowiec został zaproszony przez ówczesnego dziekana Wydziału Ogrodniczego prof. Wacława Dąbrowskiego do prowadzenia wykładów z gleboznawstwa. Niedługo potem, w lipcu 1923 r., Marian Górski został mianowany profesorem zwyczajnym uprawy roli i nawożenia na Wydziale Ogrodniczym SGGW i po 17 latach powrócił do swojej rodzinnej Warszawy.

Okres warszawski

Głównym etapem życia Mariana Górskiego zarówno w wymiarze naukowym, jak i w zakresie działalności organizacyjnej i upowszechnieniowej był czas pracy w SGGW, trwający nieprzerwanie 37 lat (1923–1960). U jego początków M. Górski zorganizował w Skierniewicach – gdzie mieścił się wówczas Wydział Ogrodniczy – Zakład Uprawy i Nawożenia.

Zainicjował rozbudowę powstałego w Skierniewicach w roku 1920 Pola Doświadczalnego. Dzięki jego staraniom wybudowano tam niezbędną do badań infrastrukturę techniczną i zaplecze laboratoryjne. Marian Górski założył tam także liczne polowe doświadczenia nawozowe, rozwijając w znaczący sposób eksperymentalną tematykę badawczą zapoczątkowaną przez prof. Józefa Mikułowskiego-Pomorskiego. Dzięki jego pracy organicznej i twórczej wyobraź-

ni naukowej doświadczenia skierniewickie, kontynuowane później przez jego następców, stanowią obecnie najdłużej prowadzone doświadczenia nawozowe w kraju i należą do nielicznych doświadczeń tego typu w Europie.

Wiele pracy włożył także profesor Marian Górski w organizację i zarządzanie Wydziałem Ogrodniczym, pełniąc dwukrotnie funkcję dziekana w latach 1927–1929 i 1931–1933. W okresie tym kierował ogrodami i parkiem skierniewickim, rozwijał produkcję szklarniową pod osłonami i wprowadził obowiązkowe praktyki studenckie, dzięki którym obiekty te przestały być deficytowe.

Doceniając jego talent organizacyjny i autorytet naukowy, społeczność akademicka powołała go na funkcję rektora SGGW, którą pełnił w latach 1933–1936. W okresie tym położył duże zasługi przy budowie pawilonu II SGGW, który wybudowany został z jego inicjatywy i według przez niego opracowanych założeń.

W roku 1935, po śmierci profesora Józefa Mikułowskiego-Pomorskiego Marian Górski został powołany na stanowisko kierownika Zakładu Chemii Rolniczej na Wydziale Rolniczym SGGW, którym kierował przez 25 lat, aż do przejścia na emeryturę w roku 1960. Ówczesny dziekan Wydziału Ogrodniczego i twórca Katedry Fizjologii Roślin w SGGW prof. Michał Korczewski tak uzasadniał jego nominację:

Działalność naukową prof. Mariana Górskiego cechuje wielka rzutkość i inicjatywa w wynajdywaniu zagadnień najbardziej w danej chwili ważnych i aktywnych. Jest on dzięki temu częstokroć promotorem nowych idei i inicjatorem nowych badań i nowych metod w naszej nauce rolniczej. Wielką to jego zasługą, tym większą, że idee te i metody, dzięki zorganizowaniu pracy w swoim Zakładzie, rozprzestrzenił on także i przeszczepia wśród licznych swych uczniów, z których już kilku dało się poznać jako doskonałe siły naukowe, rokujące duże nadzieje na przyszłość.

I nie mylił się w swych przewidywaniach. Proszę mi pozwolić wymienić tylko kilku spośród grona uczniów: Zygmunt Golonka, Aleksander Maksimow, Jan Grzymała, Piotr Strebejko, Kazimierz Starzyński, Mieczysław Koter, Józef Goralski, Leszek Kuszelewski, Stanisław Moskał, Olgierd Nowosielski i prof. Stanisław Mercik, jeden z najmłodszych uczniów prof. Mariana Górskiego.

Na szczególne podkreślenie zasługuje działalność Mariana Górskiego w okresie okupacji niemieckiej, kiedy jako kierownik Pola Doświadczalnego w Skierniewicach akceptował udział pracowników w tajnym oddziale Armii Krajowej i wyraził zgodę na przechowywanie w budynkach pola (budynek suszarni tytoniu) broni ze zrzutów alianckich przeznaczonych dla AK.

Ponadto wyjednał u władz niemieckich zgodę na zorganizowanie w pawilonie I SGGW Zakładu Żywnienia Roślin jako filii ówczesnego Instytutu Gospodarstwa Wiejskiego w Puławach. W zakładzie tym, zlokalizowanym w pomieszczeniach dawnego Zakładu Chemii Rolniczej, obok prac badawczych organizowano tajne nauczanie, w którym profesor brał aktywny udział.

Po zakończeniu wojny, w latach 1946–1947 pełnił funkcję dziekana Wydziału Rolniczego SGGW, wniósł w tym okresie wielki wkład organizacyjny w odbudowę zniszczonej infrastruktury naukowej i dydaktycznej. Dzięki jego staraniom odbudowano i przygotowano do pracy naukowej i dydaktycznej m.in. Zakład Chemii Rolniczej zniszczony w czasie działań wojennych.

W latach 1947–1949 powtórnie pełnił funkcję rektora SGGW. Okres ten znamionowała szeroka troska o rozwój uczelni, jej kierunek działalności naukowej i dydaktycznej oraz stworzenie odpowiednich warunków materialnych do jej prowadzenia.

Działalność naukowa

Działalność naukową Mariana Górskiego związana była głównie z chemią rolniczą, choć skala jego zainteresowań naukowych jako badacza była znacznie szersza. Prowadził badania z zakresu fizjologii roślin, gleboznawstwa, oceny nawozów organicznych i mineralnych, potrzeb nawozowych gleb i roślin, a także metodyki badawczej. Jego prace z zakresu fizjologicznego odczynu soli weszły do literatury światowej. Jako pierwszy w Polsce przeprowadził na dużą skalę badania dotyczące mikroelementów.

Liczne prace z dziedziny nawozów mineralnych dały nie tylko wiele cennych wskazań dla rolnictwa i przemysłu nawozowego, lecz także podstawy dla współczesnej diagnostyki potrzeb nawożenia. Duże znaczenie dla rolnictwa krajowego miały badania Mariana Górskiego dotyczące problematyki stosowania nowych w tamtych czasach nawozów, takich jak surowe i skoncentrowane sole potasowe, żużel wielkopieczowy, superfosfat granulowany.

Należy podkreślić jedną z ważnych inicjatyw naukowych Mariana Górskiego. Otóż w okresie międzywojennym przysłużył się utorowaniu drogi do produkcji polskich nawozów potasowych. W okresie tym nawozy potasowe były w całości importowane, mimo polskich złóż soli potasowych. Wynikało to z doskonałej propagandy i subsydiowania nawozów produkowanych przez tzw. kalisyndykat. Marian Górski w swych badaniach wykazał, że polskie sole potasowe z Kafuszu (obecnie na terenie Ukrainy) nie są gorsze od importowanych. Co więcej, są nawet lepsze, gdyż obok potasu zawierają inne składniki pokarmowe, głównie magnez. Z jego inicjatywy powstało Towarzystwo Eksploatacji Soli Potasowych w Polsce.

Marian Górski czuł się odpowiedzialny za wprowadzanie wyników badań do praktyki rolniczej. Ta jego cecha ujawniła się szczególnie dobitnie przy okazji rozwiązywania ważnego w okresie powojennym zagadnienia, a mianowicie poszukiwania wobec niedoborów nawozów mineralnych w Polsce taniego nawozu azotowego. Takim nawozem okazała się woda amoniakalna. Osobiste starania Mariana Górskiego wsparte wynikami badań, które przeprowadził ze swoimi współpracownikami, doprowadziły w 1951 r. do powołania przy ówczesnej Komisji Planowania Gospodarczego komisji do stosowania nawozów płynnych.

Powstanie komisji umożliwiło wciągnięcie do prac badawczych nad rozwiązaniem problemu nawozów wszystkich naukowych ośrodków rolniczych w kraju. W efekcie po trzech latach wodę amoniakalną stosowano już na obszarze około 100 tys. ha. Osiągnięcie zespołu badawczego Mariana Górskiego potwierdziło tezę, że formą nawozów azotowych stosowaną w przyszłości będą w dużej mierze nawozy płynne jako najtańsze i ekonomicznie najbardziej uzasadnione. Współczesność w znacznej mierze potwierdziła te przewidywania.

Szczególnie cenną grupę prac Mariana Górskiego stanowią badania związane z Polem Doświadczalnym w Skierniewicach, zorganizowanym i kierowanym przez niego od 1924 r.

Dotyczyły one zbadania wpływu różnych sposobów nawożenia na właściwości gleby, wielkość i jakość plonów. Należy tu szczególnie podkreślić prace nad wpływem nawożenia na odczyn gleby, nad wyczerpywaniem się gleby z makro- i mikroelementów oraz wpływem nawożenia na zawartość związków próchnicznych, a także na mezo- i mikrofaunę glebową.

Marian Górski wniósł znaczący wkład w metodykę badań chemiczno-rolniczych. Szczególnie wysoko cenił polowe doświadczenia nawozowe, w których powolna reakcja nawozu z glebą pozwala obiektywnie ocenić skutki nawożenia, a w szczególności współdziałanie nawożenia mineralnego z nawożeniem organicznym. W ostatnich latach swego życia wraz ze swym współpracownikiem Leszkiem Kuszelewskim, późniejszym profesorem, przystąpił do zorganizowania nowych pól doświadczalnych w ramach zakładów doświadczalnych SGGW w gospodarstwach Krobów i Łyczyn, dając założenia do trwałych doświadczeń nawozowych odpowiadających ówczesnej nowej metodycznej wiedzy rolniczej.

Zamiłowanie do nauk matematycznych wyniesione z młodości znalazło odbicie w jego pracach nad zastosowaniem statystyki matematycznej do opracowania wyników doświadczeń rolniczych. Wyraziło się to nie tylko w postaci oryginalnych prac dotyczących tej problematyki, lecz także w stałej współpracy z Katedrą Statystyki Matematycznej SGGW. Można zaliczyć profesora do pionierów zastosowania rachunku prawdopodobieństwa w badaniach rolniczych. Prace profesora dotyczące nawozów organicznych odnoszące się do ich stosowania, a zwłaszcza wykorzystania energetycznego w procesie fermentacji metanowej, były jednymi z pierwszych prac tego typu w Europie. Na Polu Doświadczalnym w Skierniewicach już w latach 50. ubiegłego wieku pracowała pierwsza w Polsce biogazownia.

Marian Górski był także inicjatorem rolniczych badań z zastosowaniem izotopów w Polsce. W roku 1956 zorganizował w Katedrze Chemii Rolniczej pierwszą w kraju pracownię izotopową, która umożliwiała zawansowane prace nad fizjologią mineralnego odżywiania roślin. Prowadzone pod jego kierunkiem badania z zastosowaniem izotopu fosforu ^{32}P i stabilnym izotopem azotu ^{15}N jako pierwsze w kraju wskazały na wielkie możliwości tej metody badawczej.

Imponujący jest dorobek publikacyjny Mariana Górskiego. Obejmuje nie tylko publikacje naukowe, lecz także prace popularnonaukowe i podręczniki akademickie, które doczeka-

ty się wielu wydań. W działalności publicystycznej nie można pominąć jego wkładu jako redaktora i inicjatora licznych wydawnictw naukowych. Pod jego redakcją ukazały się ówczesne wydawnictwa rolnicze: „Przegląd Doświadczalnictwa Rolniczego”, „Roczniki Nauk Ogrodniczych”, „Chłopska Gospodarka”, „Roczniki Gleboznawcze”, „Przegląd Literatury Naukowej”, a także wiele wydawnictw Instytutu Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach (IUNG) oraz Polskiej Akademii Nauk.

W ciągu całej swej działalności Marian Górski brał aktywny udział w pracach towarzystw naukowych i instytucji rolniczych. Jeszcze w okresie przedwojennym był czynnym członkiem ówczesnej Akademii Nauk Technicznych, przewodnicząc Sekcji Rolniczej. Był także przewodniczącym Komitetu Rolniczego Rady Nauk Ścisłych i Stosowanych przy ówczesnym Ministerstwie Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego. Gdy po wojnie, w roku 1945 Związek Samopomocy Chłopskiej zwrócił się do Wydziału Rolniczego SGGW z propozycją współpracy w dziedzinie oświaty rolniczej, Marian Górski zorganizował przy Związku Instytut Nauki i Oświaty Rolniczej i został jego kierownikiem. Gdy w roku 1949 Instytut przejęło Ministerstwo Rolnictwa i utworzyło Radę Naukowo-Rolniczą, Marian Górski objął funkcję jej przewodniczącego w randze zastępcy ministra.

Na szczególne podkreślenie zasługuje wkład Mariana Górskiego w zorganizowanie w roku 1954 sieci wojewódzkich stacji chemiczno-rolniczych mających na celu stworzenie podstaw dla nowoczesnej gospodarni nawozowej w kraju. Profesor nadał tym instytucjom, obok wymiaru organizacyjnego, odpowiedni kierunek naukowy zarówno pod względem metodycznym, jak i zakresu ich działalności. Wykorzystał w tym celu wzorce zaczerpnięte z innych krajów, ale wniósł także wiele oryginalnych własnych myśli twórczych, które zapewniły tym nowym instytucjom właściwy kierunek działalności w uwarunkowaniach krajowych. Stacje te istnieją do dziś i stanowią istotny element współczesnego doradztwa nawozowego w Polsce.

Marian Górski zastąpił się także w historii towarzystw naukowych. Był członkiem zwyczajnym Towarzystwa Naukowego Warszawskiego, przez wiele kadencji pełnił funkcję prezesa Polskiego Towarzystwa Gleboznawczego, które dzięki jego energii i twórczej inicjatywie znacznie rozszerzyło swą działalność. Był członkiem założycielem Polskiego Towarzystwa Botanicznego oraz członkiem Międzynarodowego Towarzystwa Gleboznawczego. W roku 1958 zo-

stał wybrany na członka korespondenta Polskiej Akademii Nauk, a w 1961 r. na jej członka rzeczywistego.

Podsumowując dokonania prof. Mariana Górskiego, należy podkreślić, że charakterystyczną jego cechą było twórcze łączenie myśli badawczej z głębokim realizmem naukowym opartym na rzetelnej znajomości zdobyczy nauki światowej. W jego działalności dostrzec można konsekwentnie realizowaną zasadę powiązania nauki z praktyką rolniczą i uwarunkowaniami ekonomiczno-społecznymi kraju. Proste i logiczne ujmowanie tematów badawczych, nacisk na ścisłość i nowoczesność stosowanych metod badawczych oraz konsekwencja w rozwiązywaniu stawianych przed sobą i współpracownikami problemów, były główną cechą jego osobowości. Jego entuzjazm do pracy badawczej, życzliwość i zaufanie do ludzi oraz chęć służenia innym swą wiedzą i doświadczeniem, czyniły to, że jako rektor, dziekan czy kierownik katedry, a także jako doskonały wykładowca, wywierał silny wpływ na swych współpracowników i studentów, z których wielu specjalizowało się pod jego kierunkiem.

To pozwoliło mu na przestrzeni lat stworzyć własną szkołę naukową reprezentowaną przez wielu jego uczniów, a późniejszych profesorów oraz umożliwiło wykształcenie wielu specjalistów pracujących w różnych placówkach naukowych i instytucjach związanych z rolnictwem. Jego szeroka działalność naukowo-społeczna wyprzedzała z głębokiego poczucia odpowiedzialności za poziom polskiej nauki i praktyki rolniczej. Głęboka wiedza rolnicza wykraczająca poza reprezentowaną przez niego dziedzinę nauki oraz wielki dar przekonywania ludzi powodowały, że jego myśl twórcza wywarła silny wpływ na rozwój innych dziedzin nauk rolniczych, a jednocześnie dzięki jego szerokiej współpracy z instytucjami kierującymi rolnictwem, na rozwój wielu dziedzin i obszarów produkcji rolniczej.

Za osiągnięcia naukowe i całokształt działalności prof. M. Górski został dwukrotnie odznaczony (w latach 1936 i 1956) Krzyżem Komandorskim Orderu Polonia Restituta.

prof. dr hab. Jan Łabętowicz
em. profesor Wydziału Rolnictwa i Biologii

Współpraca: prof. dr hab. Stanisław Mercik i prof. dr hab. Wojciech Stępień, byli wieloletni kierownicy Stacji Doświadczalnej w Skierniewicach

Bibliografia: Życiorys prof. Mariana Górskiego autorstwa prof. S. Mercika, 100 lat Chemii Rolnej w SGGW, 2008

Odeszli od nas

Prof. dr hab. Janusz Haman

Prof. dr hab. Janusz Haman zmarł 16 września 2019 roku w wieku 96 lat.

Janusz Haman jest uznawany w środowisku akademickim za ojca polskiej inżynierii rolniczej. Wniósł wielki wkład w rozwój tej dyscypliny w wielu ośrodkach naukowych w Polsce. Był uznanym autorytetem zarówno wśród naukowców w kraju, jak i za granicą. Aktywnie uczestniczył w pracach wielu organizacji o krajowym i międzynarodowym zasięgu. Był wychowawcą i nauczycielem wielu pokoleń studentów i doktorantów.

Janusz Haman ukończył szkołę średnią – Liceum Matematyczno-Fizyczne im Stanisława Staszica w Warszawie – w 1939 r. W czasie wojny podejmował różne prace zarobkowe: był szklarzem, elektrykiem, ślusarzem. Jednocześnie podjął naukę w Szkole Inżynierskiej im. Hipolita Wawelberga i Stanisława Rotwanda. Od 1942 r. był słuchaczem Państwowej Wyższej Szkoły Technicznej dającej wykształcenie na poziomie inżynierskim. Tam zetknął się z wybitnymi przedstawicielami polskiej techniki. W czasie wojny J. Haman ukończył cztery semestry Wydziału Mechanicznego AGH w Krakowie, a po wojnie został przyjęty na piąty semestr tego Wydziału. W 1949 r. uzyskał stopień magistra inżyniera i rozpoczął pracę w Katedrze Metaloznawstwa, a następnie w Katedrze Obrabiarek i Obróbki AGH. Janusz Hamanem zainteresował się ówczesny kierownik Katedry Maszynoznawstwa Rolniczego, który zaproponował mu pracę na Wydziale Rolniczo-Lasowym UJ. Janusz Haman przyjął propozycję, a jednocześnie podjął studia na Wydziale Rolniczym. W 1953 r. został przeniesiony do Lublina, gdzie objął stanowisko kierownika Zakładu Maszynoznawstwa Rolniczego UMCS. W 1955 r. ukończył pracę doktorską, którą obronił w nowo zorganizowanej Wyższej Szkole Rolniczej w Krakowie. Po uzyskaniu stopnia doktora dalej rozwijał Katedrę Mechanizacji w Lublinie. W 1960 r. obronił pracę habilitacyjną poświęconą problemom drgań samowzbudnych w narzędziach skrawających glebę. Bardzo intensywnie rozwijał także kontakty zagraniczne, m.in. został włączony do grupy ekspertów Europejskiej Komisji Gospodarczej, odbył staż naukowy w ówczesnym Związku Radzieckim oraz w Norwegii.

W związku z tym, że w Polsce nie istniały żadne samodzielne jednostki rozwijające kształcenie i badania naukowe w zakresie mechanizacji rolnictwa, J. Haman wraz z grupą innych naukowców zainicjował stworzenie Wydziałów Techniki Rolniczej. Pierwszy taki wydział powstał na uczelni lubelskiej. W 1977 r. rektor SGGW zaproponował J. Hamanowi zorganizowanie Instytutu i Wydziału Techniki Rolniczej w Warszawie. Naukowiec przyjął propozycję, a w efekcie został pierwszym dziekanem Wydziału Techniki Rolniczej i Leśnej SGGW w Warszawie. W 1981 r. został wybrany na członka Prezydium PAN oraz sekretarza V Wydziału.

W związku podjęciem nowych obowiązków w 1981 r. zrezygnował z funkcji dziekana. W roku 1983 odszedł na emeryturę, kontynuując jednak pracę w Zakładzie Pojazdów na Wydziale Techniki Rolniczej i Leśnej SGGW.

Aktywność naukowa J. Hamana to nie tylko praca na uczelniach rolniczych w Lublinie, Krakowie czy Warszawie. Od roku 1969 był członkiem korespondentem, a od roku 1980 członkiem rzeczywistym PAN, w latach 1967–1976 zastępcą sekretarza, a w latach 1980–1983 sekretarzem V Wydziału PAN. Od roku 1983 przez pięć kadencji był członkiem prezydium PAN. Ponadto w latach 1989–1994 był dyrektorem Centrum Upowszechniania Nauki, a w latach 1992–1996 przewodniczącym Komitetu Naukoznawstwa. Jako profesor wizytujący pracował w RFN, Norwegii, USA, Francji i Rosji. Przez 17 lat był delegatem Polski w Europejskim Komitecie Gospodarczym ONZ; był ekspertem FAO UNESCO, przez 17 lat członkiem Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów Naukowych, przez trzy kadencje członkiem Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego, przez dwie – Rady Nauki i Techniki, przez pięć – zastępcą przewodniczącego Rady Naukowej Ministerstwa Rolnictwa, a przez trzy – Rady Naukowej IBMER.

O zaangażowaniu J. Hamana w rozwój inżynierii rolniczej we wszystkich ośrodkach akademickich Polski świadczy także jego dorobek naukowy. Był autorem ponad 180 publikacji naukowych, 11 patentów, wielu prac i filmów popularno-naukowych. Swoją wiedzę i doświadczenie przekazał młodemu pracownikom naukowym jako promotor 38 rozpraw doktorskich.

Za swoje zasługi prof. Janusz Haman został odznaczony Krzyżem Kawalerskim, Oficerskim oraz Komandorskim z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski „Polonia Restituta” Złotym i Srebrnym Krzyżem Zasługi, Medalem Komisji Edukacji Narodowej, Medalem im. Michała Oczapowskiego, Odznaką Zasłużony dla Rolnictwa, Medalem im. Mikołaja Kopernika. Za wyjątkowy wkład w rozwój inżynierii rolniczej został uhonorowany zaszczytnym tytułem doktora honoris causa przez cztery uczelnie: w 1985 r. Akademię Rolniczą w Lublinie, w 1989 r. Akademię Rolniczą w Krakowie, w 1993 r. Akademię Rolniczą we Wrocławiu, w 2007 r. Akademię Rolniczą w Szczecinie.

Ten krótki życiorys profesora nie byłby pełny bez jeszcze jednego znaczącego etapu jego życia. Ponury okres II wojny światowej to dla młodego Janusza Hamana okres zdobywania wiedzy na tajnych kompletach, ale także zaangażowania w walkę z okupantem. Jako harcerz wstąpił do Szarych Szeregów, a następnie do Armii Krajowej. Brał udział w powstaniu warszawskim. Uczestniczył w walkach oddziałów partyzanckich w podwarszawskich lasach chojnowskich.

Odszedł człowiek nauki, ojciec polskiej inżynierii rolniczej.

dr hab. inż. Tomasz Nurek, prof. SGGW
Dyrektor Instytutu Inżynierii Mechanicznej

Odeszli od nas

Prof. dr hab. Stanisław Pabis

Prof. dr hab. Stanisław Pabis zmarł 13 września 2019 roku w wieku 94 lat.

Stanisław Pabis całe swoje naukowe życie poświęcił pracy na rzecz rozwoju inżynierii rolniczej, a w szczególności procesów suszenia produktów rolniczych. Powszechne były też jego dokonania z zakresu modelowania inżynierii systemów oraz metodologii nauk empirycznych. Znaczący rozdział swej aktywności zawodowej poświęcił Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie.

Odszedł człowiek o wielu pasjach i naukowiec o wielu zainteresowaniach. Zdobył uznanie naukowe w Polsce i za granicą, pracując i publikując w USA, Anglii, Niemczech, Holandii. Był naukowcem bezkompromisowo poszukującym prawdy w nauce, walczył o prawa etyki w działalności naukowej, był wyrozumiałym opiekunem młodszych naukowców, nauczycielem wielu pokoleń studentów i doktorantów.

Stanisław Pabis ukończył Wydział Mechaniczny Politechniki Gdańskiej i w 1952 r. rozpoczął pracę w Warszawie, w nowo utworzonym Instytucie Budownictwa, Mechanizacji i Elektryfikacji Rolnictwa. W kierowanym przez siebie Zakładzie Suszarnictwa Płodów Rolnych zorganizował najnowocześniejsze wówczas w Europie Laboratorium Suszarnicze. W 1960 r. uzyskał tytuł doktora nauk technicznych na Wydziale Mechanicznym Politechniki Warszawskiej, w 1966 r. – tytuł doktora habilitowanego nauk rolniczych (Wydział Rolniczy WSR w Lublinie), w 1971 r. – profesora nauk technicznych, a w 1981 r. – profesora zwyczajnego.

Lata 70. ubiegłego wieku to otwarcie Polski na informatyzację. Wtedy to w IBMER S. Pabis – przewidując kierunek rozwoju nauki i gospodarki – zorganizował Zakład Cybernetyki, którym kierował do 1980 r.

Ze Szkołą Główną Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie był zawodowo związany od 1977 r. W latach 1977–1981 pełnił funkcję zastępcy dyrektora Instytutu Mechanizacji Rolnictwa na Wydziale Techniki Rolniczej i Leśnej SGGW. W latach 1981–1987 był dziekanem wydziału, a w latach 1980–1995 również organizatorem i kierownikiem Katedry Inżynierii Procesów Rolniczych. W latach 1981–1995 pracował równolegle w SGGW oraz na pół etatu na Wydziale Techniki i Energetyki Rolnictwa AR w Krakowie.

Jako dziekan musiał zmierzyć się z problemami stanu wojennego. Pierwsza kadencja to okres porządkowania terenu i inwestowania w infrastrukturę WTRiL. Zbudowano budynek „F”, w miejscu, na którym dziś stoi budynek nr 21. Znalazły w nim miejsce dziekanat, Zakład Mechanizacji Leśnictwa, Zakład Elektryfikacji Rolnictwa, Zakład Mechanizacji Ogrodnictwa i Zakład Podstaw Nauk Technicznych.

Jego aktywność zawodowa nie ograniczała się jedynie do pracy w uczelni. Oprócz obowiązków nauczyciela akademickiego w SGGW był przez wiele lat przewodniczącym Zespołu Dydaktyczno-Naukowego w MEN oraz przez kilka kadencji członkiem Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów Naukowych, reprezentując środowisko techniki rolniczej w sekcji nauk technicznych.

S. Pabis był współtwórcą i w latach 1978–2003 organizatorem Letniej Szkoły Inżynierii Systemów Rolnictwa i Leśnictwa (początkowo: „Modelowanie i symulacja komputerowa systemów techniki rolniczej”). Była to nowatorska w środowisku inżynierii rolniczej inicjatywa doskonalenia wiedzy pracowników naukowych w zakresie nowych metod badawczych. Dostrzegając potrzebę poszerzania wiedzy w zakresie metodologii przez osoby starające się o stopnie naukowe, S. Pabis postanowił zorganizować w 1986 r. drugą szkołę poświęconą metodologii nauk empirycznych. Do 2010 r. uczestniczyli w niej pracownicy uczelni i innych organizacji naukowych.

Prof. dr hab. Stanisław Pabis od 1959 r. był członkiem Komitetu Techniki Rolniczej PAN, a w latach 1981–1983 wiceprzewodniczącym. W latach 1981–1987 był członkiem Polskiego Towarzystwa Cybernetycznego i jego wiceprezesa, członkiem Komitetu Naukoznawstwa PAN, członkiem i wiceprezesa Polskiego Towarzystwa Inżynierii Rolniczej, prezesem Oddziału Warszawskiego PTIR, członkiem Commission Internationale du Genie Rural, członkiem International Federation of Information Processing, członkiem Komitetu Budowy Maszyn PAN, Rady Głównej PTC, Polskiego Towarzystwa Matematycznego.

Był redaktorem wydawnictw naukowych związanych z inżynierią rolniczą: „Roczników Nauk Rolniczych” seria C, „Annual Review of Agricultural Engineering” i członkiem kilku kolegiów redakcyjnych. Był autorem lub współautorem ponad 250 publikacji w czasopismach naukowych cytowanych wg Web of Sciences ponad 1000 razy, autorem pięciu książek naukowych i współautorem kolejnych pięciu, promotorem 23 i recenzentem 44 rozpraw doktorskich, 45 rozpraw habilitacyjnych oraz opiniodawcą 26 wniosków o nadanie tytułu profesora, kierownikiem kilkudziesięciu projektów badawczych.

Za swoje dokonania został odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Srebrnym Krzyżem Zasługi, Odznaką Zasłużony Nauczyciel PRL, Medalem Komisji Edukacji Narodowej. Wyróżniony wieloma nagrodami m.in. Medalem im. Michała Oczapowskiego, Nagrodą Komitetu Nauki i Techniki, nagrodą zespołową Mistrz Techniki. Otrzymał tytuł doktora honoris causa Uniwersytetu Rolniczego im. Hugona Kołłątaja w Krakowie, był profesorem honorowym Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego.

Profesor Stanisław Pabis do końca życia pracował naukowo. 19 września miał wygłosić wykład dotyczący jego ostatnich dociekań związanych z ocenianiem zbiorów niemierzalnych. Przygotował prezentację. Nie zdążył...

dr hab. inż. Tomasz Nurek, prof. SGGW
Dyrektor Instytutu Inżynierii Mechanicznej

Odeszli od nas

Prof. dr hab. Stefan Liwski

Prof. dr hab. Stefan Liwski zmarł 28 sierpnia 2019 roku w wieku 98 lat.

Spółeczność akademicka Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego żegna człowieka wielce zasłużonego dla nauki, dydaktyki, kształcenia młodej kadry, wspaniałego nauczyciela. S. Liwski związał całe swoje życie z naszą uczelnią, a jego działalność zapisuje się złotymi zgłoskami w historii SGGW.

Stefan Liwski urodził się 2 sierpnia 1921 r. w Olszewnicy Nowej w województwie mazowieckim. W 1946 r. podjął studia na Wydziale Rolniczym, w 1950 r. uzyskał dyplom inżyniera rolnictwa, a rok później tytuł magistra nauk agrotechnicznych. Pod kierunkiem wybitnego torfoznawcy prof. dr. h. c. Aleksandra Maksymowa podjął działalność naukową i dydaktyczną już w końcowym etapie studiów. Stopień naukowy doktora nauk technicznych uzyskał w 1959 r., a stopień naukowy doktora habilitowanego z zakresu torfoznawstwa w 1963 r. Rok później objął stanowisko docenta i kierownika Katedry Torfoznawstwa. W 1971 r. otrzymał tytuł naukowy profesora w dziedzinie nauk rolniczych, a w 1982 r. tytuł profesora zwyczajnego.

S. Liwski wykonał pionierskie badania naukowe obejmujące charakterystyki: roślinności łąkowo-bagiennej, występowania mikroelementów w torfach i roślinności torfowiskowej, mineralizacji masy organicznej w odwadnianych torfowiskach, charakterystyki torfowisk i złóż torfowych, przydatności torfu dla celów rolniczych i rekultywacyjnych, metod biologicznej rekultywacji terenów zdewastowanych i zdegradowanych.

Jego bogaty dorobek obejmuje publikacje naukowe, studia i rozprawy, prace o charakterze ekspertyz, skrypty, prace popularno - naukowe, a także referaty na kongresy i sympozja organizowane w Polsce i poza jej granicami. Naukowiec cechowało holistyczne postrzeganie świata. Pragnął, aby naturalne wartości środowiska przyrodniczego utrzymały się i nie były niszczone przez antropopresję. Prace badawcze wykonywane pod jego kierunkiem były ściśle ukierunkowane na zachowanie równowagi środowiska przyrodniczego. Jego prace naukowe były pionierskim działaniem na rzecz strategii trwałego i zrównoważonego rozwoju doktryny obowiązującej we współczesnym świecie.

S. Liwski wraz z licznym gronem współpracowników prowadził badania niezwykle ważne dla zachowania wartości hydrogeologicznych systemów przyrodniczych. Był inicjatorem i współautorem opracowania monografii i atlasu torfowisk Polski. Podkreślał konieczność zachowania dla przyszłych pokoleń naturalnych układów przyrodniczych i aktywnie działał w tym zakresie: przykładem tego typu działalności jest stworzenie kompleksowego projektu ochrony i

zagospodarowania torfowisk biebrzańskich. Do jego niezaprzeczalnych zasług należy zainicjowanie i rozwijanie krajowej współpracy badawczej w zakresie analityki i rozwoju metod oznaczania pierwiastków chemicznych w glebach i roślinach.

Należy podkreślić, że S. Liwski był osobą niezwykłą, cieszącą się zaufaniem, szacunkiem wszystkich pracowników, wychowanków i ogromnej rzeszy studentów. Traktował wszystkich jak bliskich sobie ludzi, z którymi związał los, określając ich jako członków wielkiej, serdecznej ludzkiej rodziny.

Działalność organizacyjna S. Liwskiego jest trwale zapisana w historii SGGW. Był prodziekanem, dziekanem Wydziału Melioracji Wodnych (1960–1972), prorektorem i pierwszym zastępcą rektora SGGW w latach 1972–1981. Zainicjował rozbudowę uczelni: gmach Wydziału Melioracji Wodnych na Ursynowie był spełnieniem jego starań o nowoczesną realizację badań i dydaktyki w SGGW. Był członkiem wielu rad naukowych instytutów krajowych i zagranicznych, wieloletnim członkiem Komitetu Melioracji i Inżynierii Środowiska V Wydziału Polskiej Akademii Nauk.

Wspominając prof. Stanisława Liwskiego, należy również pamiętać o jego zaangażowaniu w obronę ojczyzny w czasie II wojny światowej. Lata młodości spędził w ruchu oporu, był członkiem AK pod pseudonimem Topola w VII Obwodzie Okręgu Warszawskiego Armii Krajowej „Obroza”. Wieloletnia i bogata działalność profesora była wysoko ceniona, o czym świadczą liczne odznaczenia, wyróżnienia i nagrody m. in. : Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, Krzyż Partyzancki, Warszawski Krzyż Powstańczy, Odznaka honorowa „Za Zasługi dla Światowego Związku Armii Krajowej”, Medal Komisji Edukacji Narodowej, Złota Odznaka Honorowa „Za Zasługi dla SGGW”. Tak więc zarówno czas wojny, jak i czas pokoju był dla prof. S. Liwskiego wypełniony aktywnością, dążeniem do celu i niezłomną wiarą w dobro człowieka. Sylwetka prof. dr. hab. Stefana Liwskiego pozostanie w naszej pamięci jako wzorzec do naśladowania.

prof. dr hab. Elżbieta Biernacka
em. profesor Wydziału Budownictwa
i Inżynierii Środowiska

Jerzy Marian Skrabek

Jerzy Skrabek zmarł 30 października 2019 roku w wieku 95 lat.

Jerzy Skrabek był absolwentem pierwszego powojennego rocznika Wydziału Leśnego SGGW, a przez kolejne 42 lata jego pracownikiem. To postać wyjątkowa dla SGGW: przez całe życie niezwykle oddany uczelni, cieszący się uznaniem i wielkim szacunkiem środowiska akademickiego.

Urodził się 31 maja 1924 r. w Radomiu. Był synem leśniczego Edmunda Skrabka (absolwenta szkoły leśnej w Bolechowie na Podolu, z 50-letnim stażem pracy w Lasach Państwowych: najpierw w Dyrekcji Lwowskiej, a od 1916 r. w Dyrekcji Radomskiej) i Adrianny Marii z Zawadzkich (peowiaczki, jednej z pierwszych harcerek w Radomiu, jako studentki Uniwersytetu Warszawskiego skierowanej do akcji plebiscytowej na Górnym Śląsku).

Ukończył Szkołę Podstawową (klasy 1–5) w Nowej Wsi koło Kozienic, a następnie Szkołę Podstawową „Oświata” i Gimnazjum Męskie im. J. Kochanowskiego w Radomiu. Naukę przerwała wojna. Dwie kolejne klasy gimnazjum i jedną klasę liceum ukończył w ramach tajnego nauczania w Kozienicach, uzyskując podczas okupacji tzw. małą maturę. Po wojnie ukończył Liceum im. J. Kochanowskiego w Radomiu, uzyskując 22 lipca 1945 r. maturę.

W początkach września 1939 r. jako ochotnik brał udział w obławach na hitlerowskich spadochroniarzy-dywersantów współpracujących z niemieckimi kolonistami z okolic Kozienic. Po klęsce wrześniowej gromadził i przechowywał broń i sprzęt wojskowy po rozbitych oddziałach, a po zaprzysiężeniu w 1940 r. był łącznikiem i wywiadowcą grupy specjalnej ZWZ i AK. Aresztowany przez żandarmerię niemiecką uciekł i przez kilka miesięcy ukrywał swoją tożsamość. Przez całą okupację uczestniczył w akcjach zbrojnych przeciw Wehrmachtowi i SS, w tym w ostatniej fazie walk w 1945 r. W czasie wojny pracował: od listopada 1939 r. do czerwca 1944 r. w Nadleśnictwie Garbatka (praktykant) i Kozienice (brygadzysta), od lipca do października 1944 r. przymusowo przy zbiorze pędów rolnych, od listopada 1944 r. do stycznia 1945 r. w Nadleśnictwie Jedlnia jako gajowy.

Studia na Wydziale Leśnym SGGW rozpoczął w 1945 r. wraz z pierwszym rocznikiem powojennym. Tytuł inżyniera leśnictwa (w specjalności hodowla lasu) uzyskał w 1949 r., tytuł magistra w 1951 r.

W marcu 1949 r., jeszcze podczas studiów, podjął pracę na Wydziale Leśnym jako zastępca asystenta. Pracował w Katedrze Ogólnej Hodowli Lasu, a od 1958 r. w Katedrze Szczegółowej Hodowli Lasu, zajmując kolejno stanowiska asystenta, adiunkta, asystenta naukowo-technicznego, wy-

kładowcy i kierownika zespołu inżynieryjno-technicznego. W 1956 r. podjął dodatkowo pracę na pół etatu w Biurze Projektów Leśnictwa.

W tym czasie pełnił też inne funkcje. Był przedstawicielem wykładowców w Senacie SGGW, przez 18 lat członkiem Rektorskiej Komisji ds. Zatrudniania Absolwentów, przez 3 kadencje członkiem Senackiej Komisji ds. Historii i Odznaczeń, członkiem Rektorskiej Komisji ds. Rozwoju Kadry Naukowo-Dydaktycznej, szefem służby i członkiem Komendy Zakładowego Oddziału Służby Cywilnej. Przez 37 lat był kierownikiem praktyk dla studentów Wydziału Leśnego; był też koordynatorem zajęć terenowych i praktyk studenckich, sekretarzem studiów podyplomowych. W 1985 r. został sekretarzem Wydziału Leśnego. W dziekanacie wydziału pracował do przejścia na emeryturę w marcu 1991 r.

Jerzy Skrabek działał w wielu organizacjach: ZMW „Wici”, ZSP, Bratniej Pomocy, Kole Naukowym Leśników i Kole Łowieckim, a później także Polskim Towarzystwie Leśnym, Stowarzyszeniu Inżynierów i Techników Leśnictwa i Drzewnictwa, Związku Nauczycielstwa Polskiego, ZBOWiD. Był sekretarzem Związku Kombatantów RP i Byłych Więźniów Politycznych – Akademickiego Koła przy SGGW i SGH oraz sekretarzem i członkiem Prezydium Rady Zakładowej ZNP w SGGW (1972–1980), wieloletnim przewodniczącym jej Komisji Rewizyjnej.

Przez ponad 60 lat aktywnie działał w Stowarzyszeniu Wychowanków SGGW, był wiceprzewodniczącym, a następnie przez 24 lata (do 2019 r.) przewodniczącym Komisji Rewizyjnej Stowarzyszenia. Z jego inicjatywy wykonano i umieszczono w holu Auli Kryształowej tablicę pamiątkową z nazwiskami profesorów, pracowników i studentów – ofiar II wojny światowej i rozpoczęto tradycję apelu poległych. Za swą działalność J. Skrabek został wyróżniony tytułem Honorowego Członka Stowarzyszenia. Do ostatnich miesięcy życia z zaangażowaniem uczestniczył w życiu macierzystego wydziału i uczelni.

Za działalność społeczną i zawodową Jerzy Skrabek był odznaczony m.in.: Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Krzyżem z Mieczami Orderu Krzyża Niepodległości, Złotym i Srebrnym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Armii Krajowej, Medalem „Pro Memoria”, Odznaką „Weteran Walk o Wolność i Niepodległość Ojczyzny”, Złotym Medalem „Za Zasługi dla Obronności Kraju”, Złotą Odznaką Honorową „Za Zasługi dla Warszawy”, Odznaką „Za Zasługi dla Związku Kombatantów RP i BWP, Odznaką „Zasłużony dla Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego”. Otrzymał Medal Komisji Edukacji Narodowej, Nagrodę Specjalną II stopnia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Złotą Odznakę Honorową „Za Zasługi dla SGGW”, Medal SGGW „200 lat – Od Marymontu do Ursynowa”, Medal 100-lecia Wydziału Leśnego oraz dwukrotnie Złotą Odznakę ZNP.

Odszedł leśnik i pracownik Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie z zamiłowania, uczestnik walk o wolność Polski, żołnierz Armii Krajowej, wielki społecznik. Odszedł dobry, życzliwy człowiek, nasz starszy kolega.

dr inż. Jacek Zajączkowski
Instytut Nauk Leśnych

Odeszli od nas

Prof. dr hab. Jan Szyszko

Prof. dr hab. Jan Szyszko zmarł 9 października 2019 roku w wieku 75 lat.

Jan Szyszko urodził się 19 kwietnia 1944 r. w Starej Miłosnej. 21 grudnia 1966 r. ukończył studia na Wydziale Leśnym SGGW w Warszawie, otrzymując tytuł magistra inżyniera leśnictwa. 1 października 1969 r. rozpoczął studia doktoranckie w Katedrze Ochrony Lasu WL SGGW i 10 lipca 1972 r. uzyskał doktorat z zakresu nauk leśnych.

Następnie rozpoczął pracę na stanowisku adiunkta w Instytucie Ochrony Lasu i Drewna SGGW. 4 listopada 1983 r. uzyskał stopień doktora habilitowanego nauk leśnych w zakresie ochrony lasu. Od 16 lutego 1988 r. pracował w Katedrze Zoologii na Wydziale Zootechnicznym SGGW, a od 30 grudnia 2000 r. – na Wydziale Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu SGGW. W 2001 r. otrzymał od Prezydenta RP tytuł profesora nauk leśnych.

Jan Szyszko pełnił w SGGW także funkcje administracyjne: w latach 2001–2005 był kierownikiem Katedry Architektury Krajobrazu na Wydziale Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu, a w latach 2005–2011 kierownikiem Samodzielnej Pracowni Oceny i Wyceny Zasobów Przyrodniczych. Po przejściu na emeryturę kontynuował pracę na wydziale, kierując projektem badawczym we współpracy z Lasami Państwowymi.

Równolegle do działalności prowadzonej w SGGW pracował w Instytucie Zoologii Polskiej Akademii Nauk w Warszawie, a także odbywał staże: na Uniwersytecie Rolniczym w Wageningen (Holandia), Uniwersytecie w Ghent (Belgia) oraz Uniwersytecie w Bayreuth (Niemcy).

Ponadto był członkiem Komitetu Ekologii Polskiej Akademii Nauk. Dużo osobistej energii zainwestował też w działalność społeczną, wypełniając mandat posła na Sejm od V do VIII kadencji. W latach 1997–1999 pełnił funkcję Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa, a w latach 2005–2007 oraz 2015–2018 Ministra Środowiska. Ponadto w latach 1999–2000 piastował funkcję prezydenta Konwencji Klimatycznej ONZ.

Jan Szyszko był wybitnym specjalistą w zakresie entomologii leśnej, ekologii oraz kształtowania zrównoważonego rozwoju, osadzając naukowe prawidła ekologii klasycznej oraz zasady ochrony środowiska w kontekście rozwoju społeczno-gospodarczego. Nie jest przesadą nazywać go jednym z ojców polskiej karabidologii. Był autorem oraz współautorem wielu prac badawczych, książek i publikacji naukowych. Za znakomitą pracę naukową był wielokrotnie nagradzany, otrzymał m.in. dwa doktoraty honoris causa (Uniwersytetu w Użgorodzie, Ukraina oraz Uniwersytetu w Lüneburgu, Niemcy). Za swoje długoterminowe badania w zakresie

obiegu węgla, przemian dwutlenku węgla w ekosystemach i atmosferze, badania w zakresie roli lasów i roli zarządzania krajobrazem w ochronie klimatu, środowiska oraz różnorodności biologicznej w kontekście rozwoju gospodarczego terenów wiejskich został wyróżniony przez Światową Organizację Naukowców nagrodą „Ettore Majorana – Erice – Science for Peace Prize”. Nagrodę tę otrzymał jako drugi Polak, obok papieża Jana Pawła II.

W naszej pamięci prof. Jan Szyszko pozostanie na zawsze człowiekiem otwartym, bezkompromisowym, wiernym swoim zasadom, życzliwym ludziom i ich sprawom. Odszedł wybitny naukowiec i wychowawca wielu pokoleń młodzieży akademickiej.

dr hab. Axel Schwerk, prof. SGGW
Instytut Inżynierii Środowiska

[...]

*Nie bądź pewny że czas masz bo pewność niepewna
zabiera nam wrażliwość tak jak każde szczęście
przychodzi jednocześnie jak patos i humor
jak dwie namiętności wciąż słabsze od jednej
tak szybko stąd odchodzą jak drozd milkną w lipcu
jak dźwięk trochę niezgrabny lub jak suchy ukłón
żeby widzieć naprawdę zamykają oczy
choć większym ryzykiem rodzić się niż umrzeć
kochamy wciąż za mało i stale za późno*

ks. Jan Twardowski,
Śpieszmy się kochać ludzi

W S P Ó Ł P R A C A M I Ę D Z Y N A R O D O W A

Współpraca międzynarodowa to wielokierunkowe działania obecne we wszystkich przejawach działalności SGGW: w kształceniu studentów i doktorantów, prowadzeniu badań naukowych, publikowaniu i komercjalizacji wyników badań, rozwoju kadry oraz budowaniu wizerunku uczelni w kraju i za granicą. Staramy się nawiązywać kontakty z uniwersytetami i firmami na całym świecie, szczególnie tymi najlepszymi i najaktywniejszymi.

W kontekście kształcenia skupiamy się przede wszystkim na mobilności akademickiej. Chcemy, aby jak najwięcej naszych studentów zdobyło doświadczenie studiowania – choćby częściowego lub w ramach praktyk – poza Polską, a pracownicy dydaktyczni mieli możliwość przekazywania wiedzy w uczelniach partnerskich. Dążymy do tego, aby wyjazdy zagraniczne i kontakty z nauką światową stały się dla doktorantów i młodych pracowników naukowych codziennym doświadczeniem.

Zależy nam na tym, by nasi studenci mieli styczność ze światową nauką także w Polsce. W tym celu uruchomiliśmy program wsparcia profesorów wizytujących finansowany zarówno ze środków ogólnych uczelni, jak i projektów europejskich. Dzięki niemu liczba zagranicznych naukowców przyjeżdżających do SGGW stale rośnie. Studentom polskim i zagranicznym oferujemy do wyboru ponad 300 przedmiotów prowadzonych w języku angielskim, a także pełne programy studiów: jeden licencjacki i osiem magisterskich. Niektóre z programów to tzw. studia *double diploma*. Prowadzimy je wspólnie z renomowanymi uczelniami zagranicznymi, dzięki czemu absolwenci legitymują się dwoma dyplomami: SGGW oraz uczelni partnerskiej.

Jednym z najważniejszych obszarów działania SGGW jest prowadzenie wysokiej jakości badań naukowych i – co się z tym wiąże – publikowanie wyników w prestiżowych czasopismach. Dzisiejsza nauka nie zna granic, a więc funkcjonowanie w światowym obiegu naukowym wymaga ścisłej współpracy z najlepszymi uczelniami zagranicznymi. Dbamy o to: pod względem liczby i wartości projektów realizowanych w ramach prestiżowego programu Horyzont 2020 SGGW znajduje się w pierwszej dziesiątce uczelni w Polsce, a nasi pracownicy publikują wyniki swoich badań w takich czasopismach jak „Nature”, „Science” czy „Cell”.

SGGW stara się być aktywnym uczestnikiem różnych międzynarodowych sieci współpracy. Jest ich oczywiście wiele, ale skupiamy się na obecności w kilku z nich. Od kilkunastu

lat jesteśmy członkiem Euroligi (Euroleague for Life Sciences, ELLS) – stowarzyszenia europejskich uniwersytetów rolniczych i przyrodniczych, w skład którego wchodzi Uniwersytet w Wageningen (Holandia), Szwedzki Uniwersytet Nauk Rolniczych (SLU), Uniwersytet w Hohenheim (Niemcy), Uniwersytet w Kopenhadze (Dania), Uniwersytet Zasobów Naturalnych i Nauk Przyrodniczych (BOKU) w Wiedniu (Austria), Czeski Uniwersytet Nauk Przyrodniczych (ČZU) w Pradze oraz pozaeuropejscy partnerzy – Lincoln University (Nowa Zelandia), Uniwersytet Hebrajski w Jerozolimie (Izrael) i Chiński Uniwersytet Rolniczy w Pekinie. W ramach ELLS prowadzone są: szczególnie intensywna wymiana studentów, programy studiów i szkoły letnie oraz interdyscyplinarne badania naukowe. Członkowie Euroligi wspierają się również w działaniach organizacyjnych i promocyjnych.

SGGW działa też w innych sieciach, m.in. w Stowarzyszeniu Uniwersytetów Europejskich (EUA), Stowarzyszeniu Europejskich Uniwersytetów Przyrodniczych (ICA), Regionalnej Sieci Uniwersytetów Przyrodniczych Europy Środkowej i Południowo-Wschodniej (CASEE).

Każdy wyjazd zagraniczny poszerza horyzonty młodych ludzi: poznają inną, często zupełnie odmienną kulturę, uczą się otwartości na świat, pozbywają się stereotypowego myślenia, ale również (często nieuzasadnionych) kompleksów. Mogą sprawdzić się w niestandardowych warunkach: muszą poradzić sobie w codziennych sytuacjach, w okolicznościach, w których nie wszystko jest oczywiste. Nawiązują kontakty z rówieśnikami z innych krajów, a takie przyjaźnie często trwają przez lata. Z punktu widzenia polskiej nauki najważniejsze jest jednak to, że młodzi ludzie uczą się posługiwania językiem obcym na co dzień i w pracy naukowej, co znacznie zwiększa ich szanse na zdobycie dobrej i interesującej pracy po zakończeniu studiów.

Podstawową formą wymiany studentów i pracowników są programy europejskie, w szczególności Erasmus+ i CEEPUS. Dzięki nim studenci mają możliwość zrealizowania części swoich studiów i praktyk w zagranicznej uczelni lub przedsiębiorstwie, również w krajach pozaeuropejskich. Dzięki wsparciu programów europejskich studenci uzyskują standardowe stypendium, a dzięki środkom własnym SGGW – dodatkowe dofinansowanie.

Studenci, doktoranci i pracownicy mogą korzystać z innych programów wymiany, np. finansowanych bezpośrednio lub pośrednio przez Narodową Agencję Wymiany Akademickiej czy program PAX (Program of Academic Exchange z Tajwanem). Doktoranci mogą ubiegać się o krótkie wyjazdy na staże, konferencje i szkoły letnie dzięki projektowi PROM finansowanemu przez NAWĘ. Inwestujemy również własne środki, wspierając wyjazdy organizowane w ramach umów naszej uczelni z partnerami zagranicznymi na Ukrainie, Tajwanie, w USA, Indonezji, Malesji i wielu innych krajach. Studenci chcący zaprezentować wyniki swoich badań na corocznej Studenckiej Konferencji Naukowej Euroligi również uzyskują dofinansowanie wyjazdu ze środków ogólnych uczelni.

prof. dr hab. Michał Zasada
Prorektor ds. współpracy międzynarodowej

Projekty Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej w SGGW

Biuro Współpracy Międzynarodowej SGGW zostało beneficjentem konkursów oferowanych przez Narodową Agencję Wymiany Akademickiej: **Nowoczesna Promocja Zagraniczna (2 projekty: SGGW-Idea, SGGW going East – Welcome Asia!), Welcome to Poland, PROM – Międzynarodowa Wymiana Stypendialna Doktorantów i Kadry Akademickiej.**

Misją NAWA jest wspieranie wymiany akademickiej i współpracy międzynarodowej w celu wzmocnienia potencjału polskiej nauki i szkolnictwa wyższego. Agencja ma za zadanie prowadzić długofalową politykę na rzecz wsparcia mobilności akademickiej oraz projakościowego umiędzynarodowienia oferty polskich uczelni m.in. przez realizację programów adresowanych do studentów i kadry naukowej zarówno z Polski, jak i z zagranicy.

Zwycięskie projekty dotyczą zachęcenia studentów z zagranicy do podjęcia studiów w SGGW oraz wymiany międzynarodowej doktorantów i pracowników. Poniżej prezentujemy realizowane projekty i ich aktualny stan realizacji.

SGGW going East – Welcome Asia!

Projekt realizowany w okresie od marca 2019 r. do lutego 2020 r., wspiera udział przedstawicieli SGGW w zagranicznych targach edukacyjnych (Indie, Kazachstan, Tajlandia). Dodatkowymi działaniami projektowymi są zaplanowane szkolenia z zakresu budowania wizerunku i komunikacji społecznej oraz zakup narzędzia wspomagającego zarządzanie promocją i rekrutacją, w tym podtrzymanie kontaktu z uczestnikami targów w celu rekrutacji na studia w SGGW.

Na przełomie marca i kwietnia Biuro Współpracy Międzynarodowej reprezentowało SGGW podczas organizowanej przez NAWĘ misji edukacyjnej w Indiach. Targi odbyły się w czterech miastach: Bombaju, Ćennaj, Bengaluru, Nowym Delhi. Głównym celem misji była promocja polskiego szkolnictwa wyższego. Dzięki współpracy z polskimi placówkami dyplomatycznymi w Nowym Delhi i Ćennaj odbyły się też spotkania towarzyszące z uczelniami i polskim korpusem dyplomatycznym.

W październiku BWM wzięło udział w największych targach edukacyjnych w Kazachstanie – International Education Fair. Wydarzenie organizowane było przez państwową kazachstańską spółkę Centrum Programów Międzynarodowych, która zarządza największym rządowym programem stypendialnym, Bolashak International Scholarship. Targi odbyły się w największych miastach Kazachstanu: Nur-Sułtanie, Szymkencie i Ałmatach. Dodatkowo przedstawiciele BWM wzięli udział w spotkaniach z kazachskimi uczelniami

partnerskimi, z którymi SGGW prowadzi owocną współpracę: L.N. Gumilyov Eurasian National University i Al-Farabi Kazakh National University. BWM zaprezentowało również swoją ofertę podczas spotkań z Polonią oraz z młodzieżą szkolną. Oferta SGGW spotkała się z dużym zainteresowaniem zarówno podczas targów, jak i podczas dodatkowych spotkań. Polskie stoisko odwiedzili także przedstawiciele kazachstańskich uczelni oraz polskiej ambasady.

Foto: NAWA

Welcome to Poland

Projekt Time2GetReady, realizowany w okresie od stycznia 2019 r. do października 2020 r. w ramach programu Welcome to Poland, służy podniesieniu kompetencji kadry, zwiększeniu potencjału SGGW w przyjmowaniu zagranicznych stypendystów, zapewnieniu właściwego anglojęzycznego oznakowania kampusu uczelni oraz rozwijaniu internacjonalizacji w domu. W ramach projektu zaplanowano m.in. działania mające na celu kształtowanie postaw otwartości i tolerancji w środowisku kadry dydaktycznej i administracyjnej poprzez organizację szkoleń językowych i podnoszących kompetencje w zakresie komunikacji i relacji międzykulturowych, wykonanie tłumaczeń symultanicznych ważnych wydarzeń uczelnianych oraz tłumaczeń aktów prawnych SGGW i dokumentów związanych ze studiowaniem i codziennym funkcjonowaniem w środowisku uczelni, a także organizację wydarzeń orientacyjnych i integracyjnych dla studentów obcokrajowców.

We wrześniu br. w ramach projektu zorganizowano kursy dotyczące komunikacji i relacji międzykulturowych. Przeprowadziły je doświadczone edukatorki od lat specjalizujące się w tematyce międzykulturowej. W szkoleniach wzięły udział 102 osoby: pracownicy dydaktyczni i administracyjni zajmujący się obsługą cudzoziemców.

Z początkiem października w ramach programu Welcome to Poland ruszyły również szkolenia podnoszące kompetencje językowe pracowników administracyjnych zajmujących się obsługą cudzoziemców. Kurs języka angielskiego prowadzony jest w ramach współpracy ze szkołą językową The Tower. Program nauczania obejmuje m.in. zestaw zwrotów i wyrażeń ze słownictwa zawodowego niezbędnego w pracy na uczelni. Czas trwania kursu to 1 semestr. Bierze w nim udział 55 pracowników SGGW.

PROM – Międzynarodowa Wymiana Stypendialna Doktorantów i Kadry Akademickiej

Projekt PROM, realizowany w okresie od października 2019 r. do września 2020 r., wspiera udział doktorantów i przedstawicieli kadry akademickiej (do 40. roku życia) w krótkich formach kształcenia zagranicznego (trwających od 5 do 30 dni, z finansowaniem kosztów utrzymania i podróży), w tym aktywnego udziału w konferencjach, stażach oraz szkołach letnich i zimowych. Jego celem jest podniesienie kompetencji i kwalifikacji uczestników, poprawa dostępności międzynarodowych programów kształcenia oraz zwiększenie mobilności w zakresie wyjazdów za granicę i przyjazdów zagranicznych stypendystów do SGGW, w tym osób pochodzących spoza UE.

W pierwszej edycji projektu PROM realizowanej pomiędzy październikiem 2018 r. a wrześniem 2019 r. wzięło udział 50 uczestników. Zgodnie z założeniami projektu 80% uczestników to doktoranci. Przedstawiciele SGGW odwiedzili 17 krajów (2-Belgia, 1-Chorwacja, 1-Czechy, 1-Dania, 1-Estonia, 3-Francja, 1-Grecja, 1-Hiszpania, 1-Izrael, 1-Japonia, 3-Niemcy, 1-Rosja, 1-Szwecja, 2-Turcja, 2-USA, 4-Wielka Brytania, 4-Włochy), uczelnię wizytowało 20 osób z 12 krajów (2-Azerbejdżan, 1-Czechy, 1-Finlandia, 1-Hiszpania, 1-Niemcy, 1-Rosja, 1-Rumunia, 1-Serbia, 1-Tajwan, 7-Ukraina, 2-USA, 1-Wielka Brytania). W projekcie przeprowadzono 25 mobilności stażowych (w tym 13 wyjazdowych: 10 doktorantów i 3 nauczycieli; i 12 przyjazdowych: 9 doktorantów i 3 nauczycieli), 21 mobilności w celu aktywnego udziału w konferencji (w tym 13 wyjazdowych: 10 doktorantów i 3 nauczycieli; oraz 8 przyjazdowych: 7 doktorantów i 1 nauczyciel) oraz 4 mobilności w celu udziału w szkole letniej (wszystkie wyjazdy: 4 doktorantów). Dofinansowane formy kształcenia objęły dyscypliny naukowe z obszaru nauk rolniczych, inżynierijno-technicznych, przyrodniczych oraz społecznych.

Foto: NAWA

Nowoczesna Promocja Zagraniczna

Projekt SGGW-IDEA w ramach programu Promocja Zagraniczna, realizowany w okresie od stycznia 2019 r. do września 2020 r., wspiera finansowanie kosztów recenzowanych publikacji naukowych w prestiżowych wydawnictwach zagranicznych, tj. publikacji zakwalifikowanych do druku w czasopiśmie umieszczonych w bazach Scopus, Web of Science lub publikacje w recenzowanych materiałach z konferencji międzynarodowych indeksowanych w ww. bazach. Otwarcie naboru wkrótce.

Innowacyjny miód suszony z SGGW

Naukowcy z SGGW wyprodukowali miód suszony, który zawiera aż 80% miodu naturalnego. Dla porównania miód suszony dostępny na rynku zawiera go zaledwie 50%, reszta to maltodekstryna – dodatek o niezbyt pochlebnej opinii ze względu na wysoki indeks glikemiczny. W ulepszonym produkcie maltodekstrynę zastąpiła nutrioza – nośnik o właściwościach prebiotycznych, wspomagający układ pokarmowy. Ulepszona wersja miodu suszonego jest zdecydowanie innowacyjna!

Innowacyjny miód suszony z SGGW

Naturalny produkt

Postępujący wzrost występowania chorób cywilizacyjnych powoduje, że wiele osób poszukuje naturalnych produktów żywnościowych, by zmienić bądź udoskonalić dietę. Idealnym rozwiązaniem jest miód naturalny – bardzo smaczny, mający wiele właściwości prozdrowotnych. Ma działanie bakteriobójcze, wzmacniające, uodporniające, oczyszczające, regenerujące oraz przeciwbólowe. To również jedyny w swoim rodzaju produkt o niezwykle bogatym składzie chemicznym. Zawiera 20 rodzajów aminokwasów, enzymy i biopierwiastki. Dodatkowo ma piękny kolor i przyjemny zapach. Wykorzystywany jest do produkcji leków (syrupy dla dzieci o działaniu odpornościowym i przeciwutleniającym, tabletki na ból gardła, herbaty ziołowe dodające sił witaminowych), kosmetyków (żele pod prysznic, odżywki do włosów, kremy do twarzy wzbogacające skórę w cenne składniki odżywcze) oraz produktów spożywczych (batony, cukierki, płatki śniadaniowe). Jego właściwości znane już były przed wiekami i wykorzystywane w medycynie oraz kosmetyce. Podobno już Kleopatra pielęgnowała swoją urodę, zażywając kąpiele w kozim mleku z dodatkiem miodu.

Miód w przemyśle

Niestety, tylko 1% wytwarzanego w Polsce miodu naturalnego wykorzystywany jest w przemyśle. Powodem są ograniczenia związane z jego lepką konsystencją, która utrudnia mycie urządzeń produkcyjnych, oraz z krystalizacją zmuszającą do jego powtórnego upłynniania. Doskonałym rozwiązaniem tego problemu jest użycie miodu w proszku. I chociaż jego wysuszenie do prostych nie należy, to koncerny spożywcze chętnie sięgają po tę wersję. Miód suszony wchodzi w skład wielu produktów spożywczych oraz suplementów diety. Może być także używany jako środek słodzący w produktach dietetycznych – i to mimo zawartości maltodekstryny. Być może już niedługo jego miejsce zajmie miód suszony wyprodukowany w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie przez zespół naukowców z Katedry Inżynierii Żywności i Organizacji Produkcji Instytutu Nauk o Żywności: dr hab. Katarzynę Samborską, dr inż. Aleksandrę Jedlińską, dr inż. Artura Wiktora i prof. dr hab. Dorotę Witrową-Rajchert.

Innowacyjny proszek

Proszek będący w sprzedaży zawiera zaledwie 50% miodu, reszta to maltodekstryna – substancja pomocnicza mająca niezbyt pochlebną opinię ze względu na wysoki indeks glikemiczny (85–105). Jej zadaniem jest wspomaganie procesu suszenia poprzez ograniczenie niekorzystnych zjawisk związanych z przemianami fazowymi cukrów prostych, które objawiają się pozostawianiem materiału w formie syropu nawet przy niskiej zawartości wody. Z nośnika, jakim jest w tym produkcie maltodekstryna, nie można całkiem zrezygnować, ale można zastąpić go innym nośnikiem. I to właśnie zrobili naukowcy z SGGW! Postawili sobie za cel otrzymanie miodu w proszku z jak najmniejszym dodatkiem nośnika, a zarazem z zachowaniem wartości odżywczych, charakterystycznego smaku i aromatu miodu. I tak powstał innowacyjny produkt – miód suszony zawierający aż 80% miodu i tylko 20% nośnika! Ponadto maltodekstryna została zastąpiona prebiotyczną nutriozą, która ma udowodnione właściwości wspomagające układ pokarmowy.

W jaki sposób naukowcom z SGGW udało się wyprodukować taki proszek? W suszeniu miodu główną przeszkodą są wysoka zawartość cukrów prostych i ich niska tzw. temperatura przemiany szklistej, czyli temperatura, w której następuje przejście ze stanu płynnego lub plastycznego w stan szklisty – wyjaśnia dr hab. Katarzyna Samborska. – Podczas procesu zamiast proszku powstaje odwodniony syrop. Aby otrzymać proszek, trzeba tę temperaturę obniżyć. My zastosowaliśmy w tym celu osuszone powietrze, dzięki czemu temperatura materiału w czasie suszenia rozpyłowego została obniżona z 80°C do 50°C, co dało możliwość równoczesnego obniżenia zawartości nośnika. Takie suszenie jest dużo wydajniejsze niż tradycyjne: podczas tradycyjnego tracimy niekiedy nawet połowę proszku. W przypadku użycia powietrza osuszonego mamy prawie 80% wydajność! Niższa temperatura suszenia pozwala także na lepsze zachowanie związków termolabilnych. To dodatkowe zalety naszego innowacyjnego miodu suszonego i pomysłu na jego suszenie. Należy zwrócić uwagę, że nutrioza działa pozytywnie na mikroflorę jelitową. Właściwości biologiczne – zawartość polifenoli i aktywność antyoksydacyjna w przeliczeniu na suchą substancję miodu w proszku – są takie same jak w miodzie tuż przed procesem suszenia, czego nie można osiągnąć, susząc przy użyciu metody tradycyjnej.

Zastosowanie

Już teraz wiadomo, że ulepszony miód suszony świetnie nadaje się do wyrobów cukierniczych, co sprawdziły studentki z Koła Naukowego Technologów Żywności SGGW pod okiem dr hab. K. Samborskiej:

Zachęcam studentów do wykorzystania ulepszonego proszku także do produktów mięsnych, np. jako dodatku przedłużającego przydatność do spożycia pulpetów lub kawałków mięsa – mówi. – Odpowiednie próby są już przeprowadzane także w Zakładzie Technologii Mięsa. Są badania dowodzące, że miód można dodawać jako składnik przeciwutleniający lub posiadający właściwości antibakteryjne. Może on także funkcjonować jako zamiennik cukru. Myślę, że jest bardzo dużo możliwości wykorzystania otrzymanego przez nas sypkiego miodu. Zwłaszcza, że jest on zdrowszy od tego dostępnego na rynku, bo zawiera aż 80% miodu naturalnego.

Być może już wkrótce wykorzystanie miodu w przemyśle znacznie się zwiększy. Tym bardziej, że dzięki naukowcom z SGGW udało się wyprodukować miód suszony z dużą zawartością miodu naturalnego i dodatkiem prebiotyku, który jest nośnikiem wspomagającym suszenie. Kto wie, być może nadszedł czas całkowitej zamiany białego cukru na miód w proszku? Wszak *кто мёд же и пije, ten długo żyje*.

Anita Kruk
Biuro Promocji

Konsultacja merytoryczna: dr hab. Katarzyna Samborska,
Katedra Inżynierii Żywności i Organizacji Produkcji
Instytutu Nauk o Żywności

Nieznane białko i prestiżowa publikacja

Naukowcy ze Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie we współpracy z naukowcami z University of Texas Southwestern Medical Center z Dallas w USA oraz z Instytutem Biochemii i Biofizyki Polskiej Akademii Nauk odkryli i przebadali nieznane dotąd białko efektorowe – istotne dla organizmów żywych. O osiągnięciu przeczytać można w prestiżowym dla biologów czasopiśmie „Cell”.

Studencki początek

Wszystko zaczęło się ok. 4 lata temu, kiedy to Marcin Gradowski – obecnie doktorant dr. hab. Krzysztofa Pawłowskiego z Katedry Biochemii i Mikrobiologii Instytutu Biologii SGGW – w ramach pracy magisterskiej poszukiwał kinaz efektorowych wśród Gammaproteobakterii. Trafił wtedy na białko efektorowe HopBF1 z *Pseudomonas syringae* (patogen roślin), które było w niewielkim stopniu podobne do znanych kinaz. Dr hab. Krzysztof Pawłowski – promotor pracy magisterskiej M. Gradowskiego – pokazał odkryte białko dr. Vincentowi Tagliabracemu z University of Texas Southwestern Medical. To właśnie on wraz z zespołem prof. dr. hab. Jacka Henninga z Instytutu Biochemii i Biofizyki Polskiej Akademii Nauk rozwinął projekt badawczy białka.

W wyniku współpracy pojawiły się ciekawe wyniki, które zostały opisane i opublikowane w prestiżowym dla biologów czasopiśmie „Cell” w artykule pt. *A Bacterial Effector Mimics a Host HSP90 Client to Undermine Immunity*. Głównymi autorami pracy są dr Vincent Tagliabraci oraz jego doktoranci – Victor Lopez i Brenden Park. Współautorami są dr hab. Krzysztof Pawłowski oraz Marcin Gradowski. Dużą rolę w badaniach odegrał też zespół prof. J. Henninga.

Białko efektorowe HopBF1

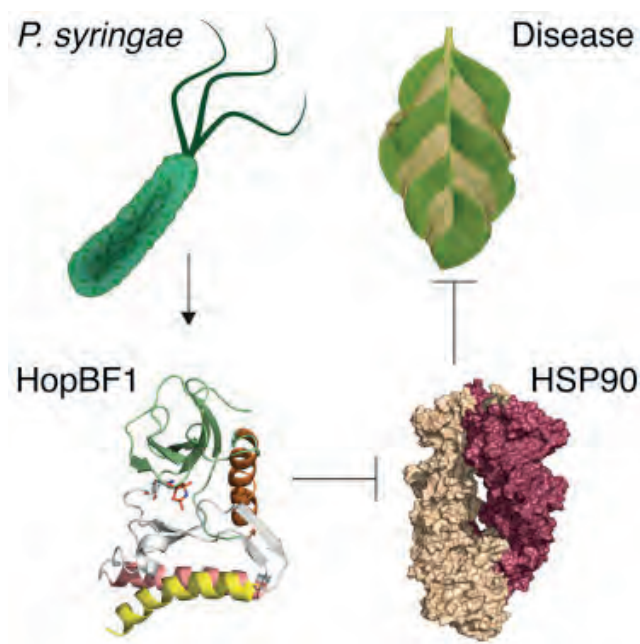
Pseudomonas syringae to bakteria patogenna roślin, która stosuje białka efektorowe, aby „namieszać” w komórkach gospodarza na swoją korzyść. Odkryte przez naukowców

białko faktycznie okazało się kinazą białkową (HopBF1), ale o minimalnie zachowanej strukturze kinazy. HopBF1 wpuszczone w ciało komórki gospodarza oddziałuje na białko opiekuńcze HSP90 – udaje jego białko („klienta”). Białka opiekuńcze wspomagają proces samodzielnego fałdowania się – kształtowania kilku białek (m.in. kinaz białkowych lub receptorów wrodzonej odporności). Zapobiegają tworzeniu się nieprawidłowych wiązań.

HSP90 jest niezbędnym składnikiem odporności roślin i zwierząt, a patogenne strategie bezpośrednio ukierunkowane na to białko nie zostały dotąd opisane – wyjaśnia M. Gradowski. – HopBF1 przyjmuje minimalnie rozpoznawalne przez HSP90 gospodarza fałdowanie (strukturę) kinazy białkowej. W rezultacie HopBF1 „zdradziecko” fosforyluje HSP90 (przyłącza fosforan), aby całkowicie zahamować jego aktywność. Skutkiem tego jest zhamowanie aktywacji receptorów odporności, które wywołują reakcje nadwrażliwości HR (ang. hypersensitive response) u roślin. Jest to mechanizm wykorzystywany przez rośliny w celu uniknięcia rozprzestrzeniania się zakażenia. Polega na szybkim obumieraniu zainfekowanych i sąsiadujących z nimi komórek, czego efektem jest zatrzymanie rozprzestrzenienia się patogenu. Zależna od HopBF1 fosforylacja HSP90 jest wystarczająca do indukcji ciężkich objawów chorobowych (m.in. obumierania tkanek liści) u roślin zakażonych tym patogenem. Należy nadmienić, że bakteria nie fosforyluje bakteryjnych białek HSP90 in vitro. W naszych badaniach HopBF1 oddziaływało też na HSP90 drożdży, co skutkowało zahamowaniem wzrostu.

Co dalej?

Odkryta przez naukowców kinaza efektorowa ujawnia uprzednio nierozpoznany „zdradziecki” mechanizm, przez który patogeny bakteryjne modulują odporność gospodarza. Poznanie tego mechanizmu może dać możliwość leczenia nowotworów. Za pomocą HopBF1 można by było zablokować białka HSP90, które promują wzrost i prze-

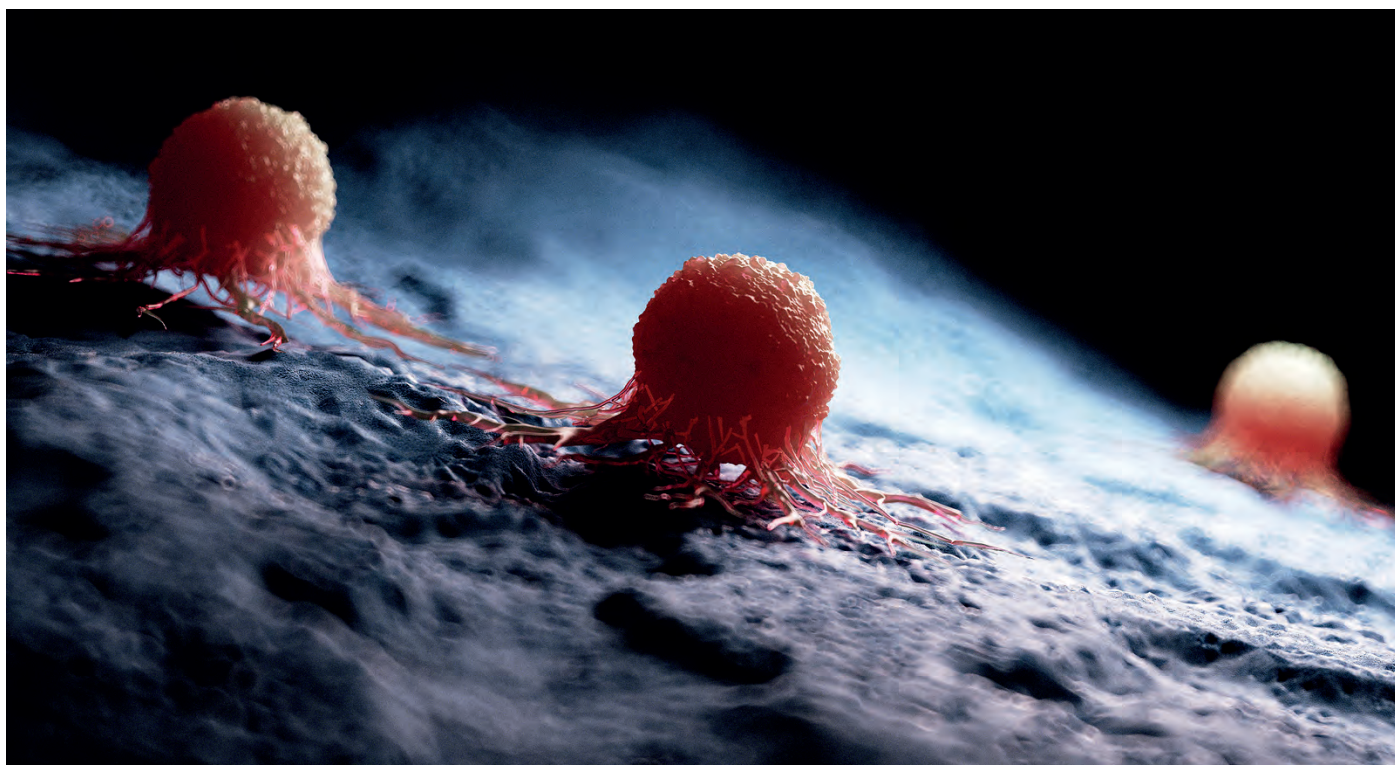
trwanie wielu komórek nowotworowych. Do tego potrzeba jeszcze wielu badań, ale odkrycie daje nadzieję na walkę z nowotworami i innymi chorobami u ludzi np. z chorobą Alzheimera.

Jeżeli chodzi o rośliny, to możemy tworzyć inhibitory, czyli inaczej blokery kinazy HopBF1, ponieważ jest ona ważnym czynnikiem wirulencji bakterii – mówi M. Gradowski. – Jej działanie jest wystarczające do wywołania zmian chorobowych w organizmach żywych, m.in. do obumierania liści. A żeby ten proces zatrzymać, potrzebne jest zaprojektowanie specyficznych dla tej kinazy inhibitorów.

Takie inhibitory – sztuczne blokery – można by wykorzystać w praktyce jako nowy środek ochrony roślin. Być może rozprzestrzenianie się niektórych chorób nie byłoby już aż tak problematyczne.

Anita Kruk, Biuro Promocji

Konsultacja merytoryczna: mgr Marcin Gradowski, doktorant w Katedrze Biochemii i Mikrobiologii Instytutu Biologii

Nanocząstki w walce z nowotworami

Naukowcy z SGGW czynnie uczestniczą w walce z nowotworami. Obecnie jest to walka z chorobami zwierząt. Jednak być może już wkrótce pojawi się możliwość prowadzenia prób klinicznych na ludziach. Praca, którą wykonują naukowcy, jest ogromną szansą dla chorych.

Nowotwory to grupa chorób, z którymi walka trwa nieustannie. Naukowcy próbują znaleźć magiczny lek, dzięki któremu osoba chora będzie mogła wrócić do zdrowia.

Ale żeby móc leczyć, najpierw trzeba zdiagnozować. Bardzo ważne jest szybkie wykrycie nowotworu – najlepiej w bardzo wczesnym stadium. Istnieje szereg badań, które przyczyniają się do wykrycia choroby. Jednym z nich jest rezonans magnetyczny – technika diagnostyki obrazowej, szeroko stosowana w medycynie. To przede wszystkim z nią związane są badania, które we współpracy z Weterynaryjnym Centrum Badawczym prowadzi wraz z zespołem dr hab. Michał Godlewski, prof. SGGW z Katedry Nauk

Fizjologicznego Instytutu Medycyny Weterynaryjnej. Naukowcy poszukują związków, które są na tyle obojętne dla organizmu, że będzie można je stosować w badaniach przesiewowych.

Gadolin a rezonans magnetyczny

W przypadku rezonansu magnetycznego jako środek kontrastujący wykorzystywany jest gadolin – pierwiastek chemiczny, który jest silnie nefrotoksyczny, czyli ma toksyczny wpływ na nerki. Okazuje się również, że kumuluje się w układzie nerwowym, w wyniku czego może wykazywać działania neurotoksyczne, co zresztą w badaniach na liniach komórkowych potwierdzono. Gadolin wykorzystywany jest tylko dlatego, że do tej pory nie znaleziono nic lepszego. Mimo wad, które ma, trzeba również pamiętać o jego ogromnej zaletce – silnie kontrastuje w rezonansie magnetycznym w czasach relaksacji T1 i T2. Dzięki temu pomiary są dokładne i możliwa jest autoweryfikacja badania.

Nanocząstki w diagnostyce

Okazuje się, że świetnym zamiennikiem gadolinu mogłyby być nanocząstki. I to właśnie one mogłyby pomóc w walce z rakiem. Dlaczego akurat nimi zainteresował się prof. Michał Godlewski?

Wszystko zaczęło się od tego, że poszukiwaliśmy markera, żeby można było obserwować, jak szybko zmienia się nabłonek w przewodzie pokarmowym i jak szybko jest odtwarzany – wspomina. – Już kilka lat współpracowaliśmy z Instytutem Fizyki PAN, który tworzył nanostruktury fluorescencyjne. Zdecydowaliśmy, że podamy je zwierzęciu doświadczalnemu. Mieliśmy nadzieję, że nanostruktury zwiążą się na nabłonku jelitowym i w miarę jak nowy nabłonek będzie narastał, warstwa świecąca będzie znikać. Już przy pierwszych obserwacjach okazało się, że nic się nie wiąże. Nanocząstki przenikały przez nabłonek i trafiały do krwi. Od razu sprawdziliśmy, że przechodzą także do każdego narządu oraz pokonują barierę krew-mózg. To był moment, kiedy stwierdziliśmy, że to może być bardzo istotna cecha pożądana dla stworzenia markerów dla medycyny.

Podczas kolejnych badań naukowcy wykazali, że nanomateriały świetnie się wchłaniają. Do tego systemy homeostazy organizmu są na tyle skuteczne, że są w stanie dosyć szybko je wyeliminować. Możliwości diagnostyczne czy terapeutyczne naukowcy budują na uznanych za bezpieczne nanocząstkach. Tlenek cynku można stosować w żywności, natomiast cyrkon w wypełnieniach dentystycznych – to przede wszystkim one budzą zainteresowanie. M. Godlewski z zespołem pracuje nad wykorzystaniem nanocząstek do walki z rakiem. Środowisko nowotworu – guza zachowuje się zupełnie inaczej niż inne tkanki. Mamy do czynienia z szyb-

kim narastaniem naczyń, które mają bardzo luźną strukturę. Przez nią bez problemu mogą przenikać różne substancje. Dodatkowo w guzie nie powstają naczynia limfatyczne, co powoduje, że nie ma systemu odprowadzającego. Dzięki temu wyznakowanie guza jest ułatwione. Fluorescencyjne i magnetyczne nanocząstki dotrą do guza i tam nastąpi ich kumulacja. Podczas badania rezonansem magnetycznym łatwo dostrzec takie skupisko – oznacza to, że właśnie tam znajduje się nowotwór.

Biopsja i operacja

Nanocząstki można wykorzystać również w biopsji oraz operacjach wspomaganych fluorescencyjnie. Taki zabieg pozwala nam określić czy np. igła biopsyjna weszła w miejsce guza – wyjaśnia M. Godlewski. – Są już systemy połączone z optyczną wizualizacją, za pomocą których jesteśmy w stanie zobaczyć, czy na pewno pobieramy materiał, o który nam chodzi. Nanocząstki można też wykorzystać w trakcie operacji, aby rozgraniczyć obszar zdrowej tkanki i naciekania raka. To jest ważne szczególnie w przypadku nowotworów mózgu. Wycina się go, ale nie w całości: zostawia się jego część, szczególnie w przypadkach, gdy bardzo nacieka w niezbędne do życia rejonu mózgu. Tak jak w normalnej tkance nie możemy sobie pozwolić na wycięcie dużego obszaru. W mózgu ten margines jest z konieczności jak najmniejszy. I tutaj możliwość fluorescencyjnego określenia rozmiarów guza jest bardzo pożądana.

Naukowcy wykonali serię doświadczeń na zwierzętach. Wszystko się udało. Owoc tej pracy zaczyna powoli przenikać do uczelnianej kliniki weterynaryjnej. W przypadku pacjentów onkologicznych, jeżeli właściciel wyrazi zgodę, to przeprowadzane są testy na rezonansie magnetycznym z wykorzystaniem nanocząstek. Niestety w przypadku medycyny ścieżka jest bardzo daleka.

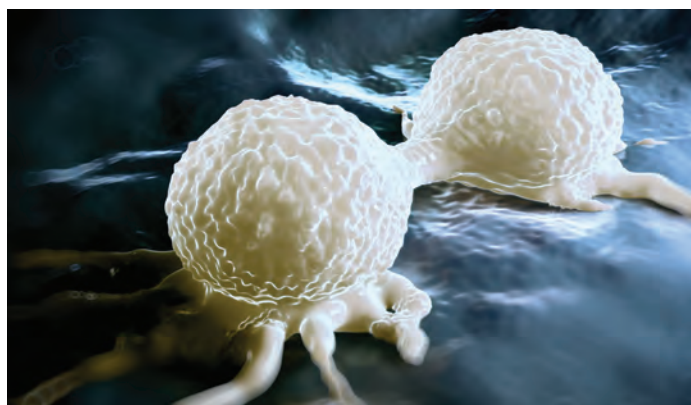
Problemy prawne i finansowe

Próby nawiązania współpracy ze środowiskiem lekarskim trwają od lat. Było ich wiele i walka trwa nadal. Onkologowie zainteresowali się naszymi wynikami badań podczas jednych z targów wystawienniczych, w których uczestniczyliśmy – mówi M. Godlewski. – Pokazywaliśmy wtedy, że jesteśmy w stanie w sposób specyficzny znakować nowotwór w płucach i mamy 100% pewność, że to jest guz. Niestety wszystko rozbiło się o komisje bioetyczne w Polsce, które nie wyraziły zgody na to, żeby takie badania zostały przeprowadzone na pacjentach ludzkich, ponieważ to jest coś, co nie zostało jeszcze przebadane. A przecież ktoś musi być pionierem.

Poza problemami prawnymi są również finansowe. Na przykład małe i średnie polskie przedsiębiorstwa boją się finansować próby kliniczne – boją się ryzyka, ponieważ nie posiadają dostatecznie dużych funduszy. Jednak mimo wielu przeszkód naukowcy starają się znaleźć inwestorów. To trudne zadanie, ale nie należy się poddawać. Historia pokazuje, że pionierzy w większości przypadków tworzyli rzeczy wielkie bez taryfy ulgowej.

Anita Kruk, Biuro Promocji

Konsultacja merytoryczna: dr hab. Michał Godlewski, prof. SGGW, Katedra Nauk Fizjologicznych Instytutu Medycyny Weterynaryjnej

Alternatywa dla antybiotyku

Większość szczepów bakterii odpowiedzialnych za zakażenia szpitalne jest odporna na leki służące do ich zwalczania. Opracowanie nowych formuł jest długie i żmudne, ale dzięki naukowcom pojawiają się alternatywne sposoby unikania zakażeń. Jednym z nich jest używanie nanowarstw – cienkich warstw metali, które odpowiednio stosowane, mogą stać się kamieniem milowym w walce z rozprzestrzenianiem się chorób w placówkach medycznych.

Antybiotykooporność bakterii to poważny problem medyczny. Mimo coraz większej liczby skutecznych leków i terapii, rośnie liczba szczepów bakterii odpornych na działanie powszechnie stosowanych antybiotyków. Początkowo by zwalczyć drobnoustroje, trzeba zwiększać dawkę substancji, po pewnym czasie jednak leki zupełnie przestają działać. To poważny problem zwłaszcza w społeczeństwach, w których stosuje się dużo antybiotyków, zarówno w medycynie, jak i rolnictwie. To tam obserwuje się zwiększoną ilość szczepów antybiotykoopornych w porównaniu do społeczeństw, w których antybiotyków nie stosuje się na taką skalę.

Badania przeprowadzone w USA wykazały, że 70% szczepów bakterii odpowiedzialnych za zakażenia szpitalne – czyli takie, które wykryto u pacjentów po 48 godzinach od przyjęcia do szpitala – jest odpornych na przynajmniej jeden antybiotyk przeznaczony do ich zwalczania. To poważny problem, który prowadzi do tego, że coraz większe nakłady finansowe przeznaczane są na zwalczanie infekcji, które jeszcze niedawno leczono jednym specyfikiem.

Póki jednak bakterie świetnie radzą sobie z lekami, warto zwrócić uwagę na inne sposoby ochrony przed zakażeniami. Jednym z nich jest wykorzystanie nanowarstw. Badania nad ich antybakteryjnymi właściwościami przeprowadza w Instytucie Medycyny Weterynaryjnej SGGW zespół dr. hab. Michała Godlewskiego, w skład którego wchodzi m.in. dr Anna Słońska-Zielonka, tegoroczna laureatka nagrody Lider Innowacji w kategorii „Kobieta Wynalazca”.

Nanowarstwy to warstwy tlenków metali przejściowych o grubości kilkudziesięciu nanometrów. Dotąd wykorzystywano je w elektronice i do produkcji ogniw fotowoltaicznych. Okazało się jednak, że wykazują także właściwości antybakteryjne. Cała idea polega na tym, by stworzyć takie nanowarstwy, które będą pokrywać różne gotowe już produkty i dzięki temu eliminować lub znacznie ograniczać wzrost bakterii chorobotwórczych.

To innowacyjne rozwiązanie tworzenia powłok antybakteryjnych, które zabijają albo zatrzymują rozmnażanie i wzrost mikroorganizmów może z sukcesem być stosowane do pokrywania produktów przemysłowych, medycznych, filtrów do uzdatniania wody, a także w przetwórstwie żywności, przy przygotowywaniu i pakowaniu – wyjaśnia A. Słońska-Zielonka. – Tą metodą będzie można pokrywać klamki w szpitalach, łóżka, elementy chirurgiczne (cewniki, implanty ortopedyczne), aby ograniczyć możliwość kontaminacji bakteriami.

Stworzenie nanowarstw leżało w gestii pracowników Instytutu Fizyki PAN, z którymi współpracuje zespół M. Godlewskiego. Oni też nanosili je na trójwymiarowe powierzchnie za pomocą metody ALD (*atomic layer deposition*), czyli osadzania nanowarstw w stosunkowo niskiej temperaturze. Dzięki jej zastosowaniu można pokrywać nanowarstwami trójwymiarowe powierzchnie, także termowrażliwe i wykonane z papieru czy tkaniny (opatrunki, fartuchy laboratoryjne, maseczki chirurgiczne). Otrzymujemy wówczas jednolitą warstwę, o której wiemy, że jest wytrzymała. Co więcej – nie ściera się nawet naniesiona na plastik czy folię: po próbach wytrzymałościowych i wyginaniu surowca okazywało się, że nanowarstwy skutecznie pokrywają nawet takie struktury.

Aby jednak metoda mogła wejść do powszechnego użytku, naukowcy musieli wytypować najlepiej rokujące typy nanowarstw. A. Słońska-Zielonka przeprowadzała badania biologiczne: *Dostawałam bibułki pokryte nanowarstwą i określałam, czy w kontakcie z daną bakterią dochodzi do zahamowania jej wzrostu. Okazało się, że właściwości bakteriobójcze i bakteriostatyczne wobec powszechnie występujących bakterii patogennych wykazują tlenki metali ziem rzadkich – tłumaczy. Spośród wszystkich tlenków naukowcy wybrali następnie te o najlepszych właściwościach antybakteryjnych. Utworzone z nich nanowarstwy mogłyby znaleźć zastosowanie w szpitalach, gdzie do zakażeń lekoopornymi bakteriami dochodzi bardzo często, ale także na klamkach w publicznych toaletach, na poręczach w autobusach i wszędzie tam, gdzie mogą znajdować się bakterie.*

Oprócz medycznych zastosowań metoda może być też stosowana do produkcji spożywczej, np. do pokrywania opakowań w celu ograniczenia kontaminacji mikroorganizmami. Napylenie nanowarstwy na jego wnętrze zapobiega reakcjom żywności z materiałem, z którego jest zrobione opakowanie, ale zapewnia stabilne warunki produktowi. Dzięki temu, że nie jest ono tak łatwo dostępne dla tlenu, wydłuża się jego zdatność do spożycia.

Katarzyna Wolanin, Biuro Promocji

Konsultacja merytoryczna: dr Anna Słońska-Zielonka,
Katedra Nauk Przedklinicznych
Instytutu Medycyny Weterynaryjnej

70 lat Rodziny Leśników 1949 Szkoly Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie

Powrót do normalności po II drugiej wojnie światowej nie był łatwy. Zarówno pracownicy, jak i studenci musieli wykazać się dużym uporem i cierpliwością oraz pogodzić się z licznymi niedogodnościami. W tak trudnych warunkach nawiązały się jednak przyjaźnie trwające całe życie.

70 lat Rodziny Leśników 1949 Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie

Jerzy Skrabek to dla społeczności SGGW postać-legenda. Student pierwszego powojennego rocznika, przez całe życie podkreślał swoje przywiązanie do uczelni, chętnie uczestnicząc w jej życiu. Był tu stałym gościem. Z okazji 70-lecia ukończenia przez jego rocznik studiów, przygotował okolicznościowy artykuł. Poniżej publikujemy tekst jedynie z drobnymi poprawkami redakcyjnymi – Jerzy Skrabek nie zdążył ich zautoryzować, zmarł 30 października 2019 roku.

Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie rozpoczęła swą działalność jako pierwsza akademicka uczelnia stolicy. Było to 15 maja 1945 r., a więc w tydzień po zakończeniu w Europie krwawej II wojny światowej. Ten nietypowy, pierwszy po okupacji hitlerowskiej, skrócony rok akademicki otworzył rektor *Almae Matris* prof. dr Franciszek Staff, znakomity specjalista w dziedzinie ichtiologii. Słuchaczami stali się przedwojenni studenci uczelni oraz uczestnicy tajnych studiów wyższych z okresu okupacji. Tą drugą (liczną) grupą byli głównie studenci Wydziału Rolniczego rekrutujący się przede wszystkim z oficjalnej okupacyjnej szkoły ogrodniczo-rolniczej przy ul. Opaczewskiej. W przypadku Wydziału Leśnego zrekrutowano nieliczne grupy prawie wyłącznie przedwojennych studentów lat II, III i IV.

Natomiast zgłaszający się bardzo licznie kandydaci na I rok studiów na Wydziale Leśnym rozpoczęli swój kontakt z uczelnią od wprowadzonej przez kierownictwo wydziału obowiązkowej wcześniejszej dwumiesięcznej praktyki w nadleśnictwach Okręgowych Zarządów Lasów Państwowych lub w Lasach Doświadczalnych SGGW w Rogowie.

W pierwszym etapie zgłosiło się 249 osób, lecz liczba ta zmalała wkrótce do 160, zaś po pierwszym roku zajęć wynosiła około 120 studentów. Około 30 osób – na ogół starszych wiekiem i posiadających już rodziny – wybrało możliwość uzyskania podstawowych kwalifikacji fachowych podczas trzymiesięcznego kursu urządzania lasu zorganizowanego przez administrację lasów w poznańskim Goraju i zrezygnowało z pełnego toku studiów. Druga grupa o podobnej liczebności zainicjowała uruchomienie w SGGW studiów w zakresie technologii drewna. Ówczesny prorektor SGGW prof. dr Franciszek Krzysik, znany specjalista w dziedzinie mechanicznej technologii drewna i użytkowania lasu, podjął się je zorganizować i poprowadzić. Ostatecznie skład rocznika ukształtował się na poziomie 84 osób.

Kandydaci na studia leśne, którzy zgłosili się wczesnym latem 1945 r. na ul. Rakowiecką (wówczas nr 6), pochodzili z różnych regionów kraju i z zagranicy, reprezentowali różne środowiska, stan rodzinny, a ich wiek wahał się w granicach rozpiętości 15 lat; bardzo różne były ich dotychczasowe losy życiowe, a także wcześniejsze kierunki nauki. Ponad połowa pochodziła ze wsi, zaś około 30% z małych miasteczek i miast średniej wielkości. Zdecydowana większość miała za sobą udział w tajnym nauczaniu na poziomie średnim podczas okupacji niemieckiej. Przybywali przy tym z obozów jenieckich i koncentracyjnych, z wojskowych jednostek frontowych ze wschodu i zachodu. Przeważająca większość (ok. 70%) działała w szeregach partyzanckich Armii Krajowej. 17 osób brało udział w działaniach wojennych przeciw agresorom 1939 r., 8 walczyło w obronie stolicy, 7 zbrojnie uczestniczyło w Powstaniu Warszawskim, 3 zaś trafiły jeszcze później do Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie –

między nimi ppor. Witold Hejke do I Dywizji Pancerniej gen. Stanisława Maczka. W walkach 27 Dywizji AK na Wołyniu dzielnie uczestniczył kol. Mikołaj Borowski.

W składzie rocznika znalazła się 30 osobowa grupa z Krakowa, zrekrutowana na kierunek leśny utworzony przy Politechnice Śląskiej. Po trzech dniach został on jednak zlikwidowany, a jego studenckie zaczątki podzieliły się na dwie grupy: jedna z prof. dr. Kazimierzem Suheckim udała się do Poznania, druga zaś zasiłowała SGGW.

Mimo wielorakich różnic, ale dzięki życiu i walce w zespołach, które ukształtowały i sprawdziły wagę wzajemnych stosunków, współdziałania, pomocy i przyjaźni, to przypadkowe na pozór zbiorowisko ludzkie bardzo szybko wytworzyło silne więzi. Charakterowi i intensywności tego procesu sprzyjały dodatkowo trudne warunki codziennego bytowania po długiej i wyczerpującej wojnie i jej konsekwencjach potęgowanych zwłaszcza przez nader uciążliwe życie w straszliwie zniszczonej przez teutońskich barbarzyńców stolicy.

Przedwojenne budynki SGGW, zajęte podczas okupacji przez jednostki SS i Flakartillerie, przetrwały wojnę. Po ich uporządkowaniu możliwe było wznowienie zajęć dydaktycznych, a także zasadnicze rozwiązanie na dwa lata problemu zakwaterowania kilkusetosobowej rzeszy studentów spoza Warszawy i jej okolic. Władze uczelni przekazały bowiem część I i II piętra czerwonego pawilonu, oddanego przed samym wybuchem wojny Wydziałowi Leśnemu, na bursę dla słuchaczy. Pomieszczenie to przez kilka początkowych miesięcy nie było ogrzewane, za wyposażenie sal służyło kilka wojskowych szaf i zdezelowany stół, natomiast do spania służyły sienniki wypchane słomą z majątku rolnego uczelni w pobliskim Brwinowie. W niewielkich salach kwaterowało po trzydziestu i więcej lokatorów; całością zarządzał samorząd pod kierunkiem „wojewody”, zaś oddział męski (bo był i żeński) – „starosty”. Salami zawiadywali „gospodarze”. Większość lokatorów stanowili słuchacze I roku studiów – wśród nich wielu leśników.

W trudniejszej sytuacji znajdowała się „krakowska” grupa leśników, która przez kilka tygodni sypiała na ławkach w mniejszej auli II. Zwano ją końską, gdyż w czasie wojny znajdowała się pod nią stajnia dla SS-mańskich koni. Ponieważ postania dla studentów składane były dzień przed rozpoczęciem zajęć, przez dłuższy czas w auli panowała naprawdę stajenna atmosfera. Później studentów przeniesiono czasowo do wyremontowanego Domu Akademickiego przy ul. Polnej, zaś po kilku miesiącach energicznych, trudnych i bezkompromisowych działań – do wywalzonego od Państwowego Urzędu Samochodowego (późniejszej PKS) dużego przedwojennego Domu Akademickiego Politechniki Warszawskiej przy placu Narutowicza. Wszystkie te działania rewindykacyjno-gospodarcze były dobrze organizowane i umiejętnie oraz konsekwentnie prowadzone, dzięki doświadczeniom z niedawnej okupacyjnej przeszłości, a przede wszystkim dzięki wspólnym wysiłkom całej społeczności SGGW, także samorządu opanowanego przez leśników I roku.

Wspólne rozwiązywanie wielu trudności tamtego okresu i walka o poprawę warunków życia w zburzonej przez Niemców Warszawie były możliwe dzięki solidarnej postawie i gotowości do grupowego wysiłku dla osiągnięcia wytyczonego celu, tak osobistego, jak społecznego. Dla dobra Ojczyzny. Tej Ojczyzny, dla której jeszcze wczoraj – nie zważając na niebezpieczeństwa, ciosy i porażki – nie szczędzili krwi i zdrowia, narażając życie własne i swych najbliższych. Dla wolności i niezawisłości Najjaśniejszej Rzeczypospoli-

tej i pomyślnych losów jej obywateli. Ta szczególna cecha chętniej działalności na rzecz wspólnoty – nie tylko rocznika i wydziału – utrzymywała się podczas całego okresu studiów i trwała przez kolejne dziesiątki lat pracy zawodowej. Przejawiała się m.in. w dominacji członków rocznika w aktywnej pracy w szeregach różnych organizacji studenckich SGGW, a także całej społeczności akademickiej stolicy.

Dotyczyło to stołecznego Koła Związku Młodzieży Wiejskiej „Wici”, Bratniej Pomocy, Koła Leśników, Samorządów Bursy i Domu Akademickiego przy pl. Narutowicza, Koła Akademików Kielczan, Spółdzielczego Ruchu Spożywców, później zaś Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Leśnictwa i Drzewnictwa, Polskiego Towarzystwa Leśnego, związków zawodowych, Polskiego Związku Łowieckiego, organizacji kombatanckich i innych.

Przez długi czas natomiast utrzymywała się rezerwa w stosunku do działalności politycznej – z wyjątkiem krótkiego okresu pracy Polskiego Stronnictwa Ludowego, tzw. Mikołajczykowskiego. Wiązało się to z nieukrywanym krytycznym, a nawet negatywnym stosunkiem wielu przedstawicieli partii politycznych, władz państwowych, a zwłaszcza organów bezpieczeństwa kraju do byłych żołnierzy Armii Krajowej i uczestników powstania warszawskiego. Atmosfera niechęci, dyskryminowanie, a nawet prześladowanie niektórych ludzi spośród tego znacznego odłamu polskiej młodzieży wpływało na zatajanie swojej okupacyjnej przeszłości przez wielu członków rocznika. W większości ujawnili oni tę przeszłość dopiero po zasadniczych zmianach politycznych i ustrojowych w kraju przed 20–30 laty i po dopuszczeniu do normalnego, legalnego życia Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej i ruchu „Solidarność”. Innym aspektem takiej sytuacji było pomijanie tych ludzi – mimo najczęściej wyróżniającej ich pracy dla gospodarki, nauki i społeczeństwa polskiego – w honorowaniu odznaczeniami państwowymi, szczególnie orderami. Dostępowali oni przeważnie takiego wyróżnienia dopiero przy przechodzeniu na emeryturę lub jeszcze później.

Współpraca i życzliwość koleżeńska podczas studiów nabrała szczególnego charakteru i znaczenia po ukończeniu planowych zajęć dydaktycznych w czerwcu 1949 r. na terenie Leśnictwa Kadyny nad Zalewem Wiślanym koło Elbląga w nietypowej scenerii byłego pałacu, parku i włości rolno-leśnych rodu Hohenzollernów. Podczas końcowego wspólnego ogniska podjęto uchwały, których znaczenie, wagę i aktualność potwierdził w pełni następujący po nich – w tej chwili już ponad 70-letni – upływ lat. Postanowili bowiem utrzymać więź i przyjaźń zawiązane w czasie studiów i w tym celu powołać Komisję Zjazdów, która będzie systematycznie działać dla wspólnego dobra i organizować

w ustalonych terminach Zjazdu Koleżeńskie. Komisja Zjazdowa stała się wkrótce Komisją Samopomocy Koleżeńkiej rocznika, a ta z kolei została przekształcona przed kilkunastu laty w **Rodzinę Leśników 1949 SGGW w Warszawie**.

„Uchwały kadyńskie” były do niedawna dokładnie realizowane przez kolejne gremia kierownicze Rodziny, a ściślej przez dwóch przewodniczących komisji – prezesów Rodziny: Feliksa Białkiewicza i Jerzego Skrabka, oczywiście przy pomocy kilku innych kolegów. Pierwsze zadanie wynikające z uchwały jest nadal skrupulatnie i systematycznie realizowane w życiu przez J. Skrabka, przy czym przyjaźń z czasu studiów oraz więź wzajemna nie podlega żadnej dyskusji.

Przez czas dłuższy Komisja istotnie wspomagała potrzebujących kolegów i ich rodziny w różnych dziedzinach i w odpowiadający im sposób, a także w adekwatnym do potrzeb zakresie. Z czasem jej głównym celem – obok utrzymywania bieżących kontaktów – stało się organizowanie kolejnych zjazdów i dbanie o odpowiednio przygotowany program merytoryczny. Do czasu śmierci Tadka Mocha, a więc w połowie zjazdów, głównym ich punktem były jego przemyślane, głębokie w treści, wszechstronne i bardzo interesująco prowadzone gawędy pod tytułem *Blaski i cienie życia leśnika*. Część zjazdów była połączona z udziałem przedstawicieli Administracji Lasów Państwowych, a ich tematyka dotyczyła ciekawych, chociaż czasem trudnych problemów zawodowych. Dyskusje odbywały się z reguły w terenie i dotyczyły konkretnych drzewostanów i zagadnień technicznych.

Rodzina występowała także oficjalnie do kierownictwa Lasów Państwowych w ważkich zagadnieniach związanych z gospodarką, ale też z przemilczanymi przez szereg lat losami leśników na wschodnich terenach Polski, zagarniętych we wrześniu 1939 r. przez wojska radzieckie.

Zjazdów zorganizowano szesnaście. Odbywały się w różnych miejscach i trwały od jednego do czterech dni. Pierwsze osiem odbywało się w zasadzie co pięć lat, zaś w miarę upływu czasu i stopniowego, chociaż początkowo dość powolnego, kurczenia się składu, zwoływane były już co dwa-trzy lata. Frekwencja była w większości wysoka, chociaż zdarzały się i wyraźne fluktuacje. Uczestnikami – poza członkami – coraz częściej zostawały i ich małżonki, przy czym 10–12 z nich zjawiała się dość regularnie. Godny podkreślenia jest systematyczny udział zapraszanych wychowawców – głównie profesorów, lecz także czasem i młodszych nauczycieli akademickich. Zjawiali się oni na pierwszych spotkaniach w liczbie sięgającej nawet 10 osób: z czasem naturalną koleją losów liczba ta malała – podobnie jak liczba samych członków. Do końca swojego życia uczestniczyli w zjazdach ostatni żyjący profesorowie: Józef Kochman i Zbigniew Łabęcki, którzy mimo trudności natury zdrowotnej odwiedzali Rodzinę z ogromną przyjemnością, uważając się za pełnoprawnych jej członków.

Wśród uchwał podjętych przez okresowe zjazdy znajdują się dwie o charakterze wyjątkowym:

Pierwsza z 1992 r. dotyczy uczczenia jubileuszu 50 lat immatrykulacji i wiąże się ze sporządzeniem wysiłkiem Rodziny *tableau* pełnego jej składu, obejmującego również wszystkich profesorów (brakuje tylko Tadeusza Hilarowicza – ulubionego prawnika, którego zdjęcia nie dało się jednak zdobyć). *Tableau* zostało przekazane władzom Wydziału Leśnego SGGW i zajmuje – jako jedyny dotąd dokument tego typu – poczesne miejsce w sali posiedzeń Rady Wydziału obok portretów wszystkich dziekanów Wydziału od końca I wojny światowej.

Drużga z 1997 r. dotyczy opracowania i wydania drukiem

biografii Rodziny. W tym celu powołano Komitet Redakcyjny w składzie: przewodniczący Bolesław Król, sekretarz Jerzy Skrabeł, członkowie Edward Budzyński, Mirosława Kocięcka (wdowa po Stefanie), Włodzimierz Mierzwiński, Leopold Rossakiewicz, Jerzy Ważny. Biografia pt. *Pierwsi powojenni. Monografia pierwszego powojennego rocznika studentów Wydziału Leśnego SGGW 1945-1949* ukazała się w 2004 r. nakładem Wydawnictwa SGGW dzięki pomocy ówczesnych: rektora prof. dr. hab. Tomasza Boreckiego i dyrektora generalnego Lasów Państwowych dr. inż. Janusza Dawidziuka.

Ostatni zjazd odbył się w 2008 r. w Warszawie przy udziale 20 osób, w tym ośmiu małżonek. Aktualny stan żyjących to dwie osoby z osiemdziesięciu czterech kończących studia: piszący te słowa Jerzy Skrabeł, przez 42 lata pracownik Wydziału Leśnego, nadal czynny społecznie w Związku Kombatantów, Stowarzyszeniu Wychowanków SGGW i Związku Nauczycielstwa Polskiego, i Stefa Jabłońska-Bychawska. Żegnanie przy mogiłach tych, których mitologiczny Charon przewiózł na drugi brzeg Styksu, odbywa się stosownie do podstawowej zasady Rodziny: *Przyjaźń aż po grób*. Z autentycznego zespołu wiodących postaci Rodziny na wieczną wartość odeszli już Feliks Białkiewicz i Stefan Witold Kocięcki – kierownicy zakładów w Instytucie Badawczym Leśnictwa oraz Tadeusz Moch – leśnik poeta, wieloletni zasłużony nadleśniczy i inspektor Lasów Państwowych, dobry duch naszej Rodziny.

Na koniec trzeba dodać, że 74 kolegów złożyło pracę dyplomową z sześciu dyscyplin, uzyskując tytuły inżyniera leśnika – magistra nauk agrotechnicznych, sześciu inżyniera leśnika, pięciu bez dyplomu, sześciu profesora zwyczajnego i nadzwyczajnego, dwóch docenta, a ośmiu – doktora.

Informacja końcowa ekstra: Jerzy Zaleski, jego ojciec Janusz (zamordowany przez okupanta), a później syn Wojciech są faktycznymi potomnymi założyciela Marymontu w 1816 r. Jerzego Beniamina Flatta.

Druga wieść prawdziwa z 1946 r.: podczas wykładu z botaniki prowadzonego w auli I przez prof. dr. Tadeusza Gorczyńskiego padł przypadkowy strzał z nielegalnie posiadanej pistoletu VIS. Mimo że około 500 słuchaczy w sali widziało sprawcę (wyprowadzonego przez kolegów po fakcie), a bezpieka wprost szalała, Tadeusz Kur (później Kurowski) – nasz AK-owiec – nie został ujawniony.

kpt. mgr inż. Jerzy Skrabeł

Almanach powojennych seniorów Wydziału Leśnego Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie

1. mgr inż. Jan Adamski
2. Zbigniew Ałabisz
3. mgr inż. Juliusz Bakiera
4. mgr inż. Marian Barszczewski
5. mgr inż. Stanisław Bąkowski
6. prof. dr hab. inż. Feliks Białkiewicz
7. dr inż. Zdzisław Biernacki
8. mgr inż. Antonina Bogdanowicz-Pawlak
9. prof. dr hab. inż. Mikołaj Borowski
10. mgr inż. Edward Budzyński
11. mgr inż. Marian Budzyński
12. mgr inż. Adam Bułat
13. dr inż. Wacław Chojnacki
14. mgr inż. Paweł Cichowski

15. dr inż. Michał Czajnik
16. mgr inż. Jan Dołęgowski
17. prof. dr hab. inż. Jan Dominik
18. dr inż. Czesław Dudek
19. inż. Tadeusz Dudziński
20. mgr inż. Kazimierz Dyszkiewicz
21. inż. Edmund Dzieciotowski
22. mgr inż. Tomasz Faltynowicz
23. mgr inż. Teofil Grabowski
24. Eugeniusz Gronczewski
25. mgr inż. Marian Gruszka
26. mgr inż. Witold Hejke
27. mgr inż. Włodzimierz Izak
28. mgr inż. Stefania Jabłońska-Bychawska
29. mgr inż. Przemysław Jaros
30. mgr inż. Tadeusz Kamiński
31. mgr inż. Zdzisław Kassube
32. mgr inż. Zygmunt Kloch
33. mgr inż. Tadeusz Kmiecik
34. doc. mgr inż. Stefan Kocięcki
35. mgr inż. Czesław Konieczny
36. mgr inż. Bolesław Kośmider
37. mgr inż. Zygmunt Krawiec
38. mgr inż. Bolesław Król
39. mgr inż. Witold Kruk
40. mgr inż. Jerzy Kruszewski
41. mgr inż. Tadeusz Kurowski
42. Zbigniew Langer
43. mgr inż. Janusz Łuniewski
44. mgr inż. Stanisław Łysanowicz
45. mgr inż. Stanisław Łysek
46. mgr inż. Kazimierz Makowski
47. Zbigniew Malewicz
48. mgr inż. Wawrzyniec Mierzejewski
49. mgr inż. Kazimierz Mierzwiński
50. mgr inż. Włodzimierz Mierzwiński
51. dr inż. Roman Młynarczyk
52. mgr inż. Tadeusz Moch
53. doc. dr inż. Leszek Monkielewicz
54. mgr inż. Piotr Niedźwiecki
55. mgr inż. Zenon Nowakowski
56. mgr inż. Kazimierz Oprządek
57. mgr inż. Jerzy Pecelik
58. mgr inż. Aleksander Pelc
59. inż. Jan Pękalski
60. mgr inż. Andrzej Pichała
61. mgr inż. Stanisław Pietkiewicz
62. mgr inż. Tadeusz Plechta
63. mgr inż. Eugeniusz Przeobrażeński
64. dr inż. Leopold Rossakiewicz
65. mgr inż. Aleksander Sieczkowski
66. mgr inż. Jerzy Skrabeł
67. mgr inż. Feliks Sokołowski
68. mgr inż. Mieczysław Stanecki
69. mgr inż. Tadeusz Stępień
70. mgr Adam Śmiarowski
71. dr inż. Henryk Tochowicz
72. prof. dr hab. inż. Henryk Trojanowski
73. mgr inż. Marian Trojanowski
74. mgr inż. Stanisław Wałach
75. inż. Ignacy Wapiński
76. prof. dr hab. inż. Jerzy Ważny
77. mgr inż. Roman Wielgosz
78. mgr inż. Wiesław Wosiek
79. mgr inż. Konstanty Wójcik
80. mgr inż. Jerzy Zaleski
81. prof. dr hab. inż. Ryszard Zaręba
82. dr inż. Lech Zawadzki
83. mgr inż. Tomasz Żbikowski
84. mgr inż. Bolesław Żelaśkiewicz

Naukowcy SGGW w czołówce beneficjentów programu MINIATURA 3

Dwanaścioro młodych naukowców ze Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego zdobyło granty w trzeciej edycji konkursu MINIATURA organizowanego przez Narodowe Centrum Nauki.

Konkurs MINIATURA skierowany jest do osób, które uzyskały stopień naukowy doktora nie wcześniej niż 1 stycznia 2007 r. i które nie były dotąd beneficjentami systemu grantowego NCN. Otrzymane finansowanie musi być przeznaczone na pojedyncze działania naukowe służące realizacji badań podstawowych: badania pilotażowe lub wstępne, wyjazdy badawcze i konferencyjne, kwerendy, staże, konsultacje naukowe.

Spośród 142 wyróżnionych wniosków dwanaście zostało złożonych przez pracowników SGGW:

- Analiza przebiegu szlaków biosyntezy tłuszczów w komórkach drożdży modelowych *Yarrowia lipolytica* w podłożach zawierających lipidowe źródło węgla – dr inż. Agata Urszula Fabiszewska
- Rearanżacja apoplastu brodawek *Lotus corniculatus* w warunkach silnego skażenia metalami ciężkimi – dr inż. Marzena Sujkowska-Rybkowska

- Wpływ dodatków glebowych na mobilność pierwiastków metalicznych w glebach wytworzonych ze skał ultrazasadowych – dr Artur Adam Pędziwiak
- Analiza zawartości lignanów oraz aktywności przeciwutleniającej nasion i kiełków facelii błękitnej (*Phacelia tanacetifolia* Benth.) – dr inż. Edyta Symoniuik
- Badania nad zwiększeniem biosyntezy torulenu i torularodiny przez drożdże *Rhodotorula mucilaginosa* podczas hodowli w podłożach z odpadów rolno-spożywczych – dr inż. Anna Maria Kot
- Analiza struktury złoża oraz cząstek proszków uzyskanych z fermentowanych soków warzywnych metodą suszenia rozpyłowego – dr inż. Emilia Janiszewska-Turak
- Badanie zdolności fizjologicznych bakterii propionowych do utylizacji odpadów przemysłu rolno-spożywczego – dr Kamil Piwowarek
- Modelowanie lokalizacji i dystrybucji wybranych wirusowych komponentów kompleksu replikacyjnego PVYNTN oraz roślinnych białek regulujących proces replikacji tego wirusa w reakcji zgodnej i niezgodnej roślin ziemniaka – dr Edmund Stanisław Kozieł
- Analiza profilu metabolicznego kotów z ostrym zapaleniem trzustki – dr hab. Michał Janusz Czopowicz
- Jak zasilanie źródłem węgla i temperatura kształtują metabolizm drożdży olejogennych podczas hodowli w podłożach z odpadowym źródłem azotu? – dr inż. Iwona Gientka
- Różnorodność i struktura zbiorowisk grzybów ekto-mykoryzowych lipy krymskiej (*Tilia x euchlora* K. Koch) w warunkach miejskich – dr inż. Jacek Olchowik
- Określenie częstości stłuszczenia wątroby u dziewcząt z zespołem metabolicznym oraz zależności między rodzajem węglowodanów diety a składowymi zespołu metabolicznego – dr inż. Aleksandra Kołota

SGGW z nagrodą Herbapol Esencja Natury

Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego otrzymała wyróżnienie Herbapol Esencja Natury przyznawane od jedenastu lat przez firmę Herbapol-Lublin.

Nagrody przyznawane są osobom i instytucjom, które angażują się w działania na rzecz natury i promowania zdrowego stylu życia, reprezentują świat sztuki, mediów, nauki i spor-

tu. Uroczysta gala wręczenia wyróżnień odbyła się 17 października w Łazienkach Królewskich. W imieniu SGGW wyróżnienie odebrał I zastępca rektora, prorektor ds. nauki prof. dr hab. Marian Binek.

Kapituła nagrody uhonorowała Szkołę Główną Gospodarstwa Wiejskiego za ponad dwustuletnią działalność na rzecz rozwoju gospodarczego i intelektualnego polskiego społeczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów wiejskich, gospodarki żywnościowej i szeroko rozumianego środowiska naturalnego. Doceniona została także działalność wdrożeniowa, dydaktyka oraz badania naukowe prowadzone na najwyższym poziomie.

Od wielu lat zatrudnieni w SGGW specjaliści z różnych dziedzin angażują się w prowadzone przez firmę Herbapol-Lublin projekty o znaczeniu strategicznym, z których korzystają lub będą korzystać nie tylko konsumenci produktów firmy, lecz także wszyscy zajmujący się zielarstwem. Misja SGGW jest w wielu miejscach zbieżna z misją Herbapolu, dlatego przyznanie wyróżnienia właśnie naszej uczelni – i to w jubileuszowym, 70. roku działalności firmy – jest dla nas ogromnym zaszczytem.

Absolwenci SGGW laureatami Nagrody Prezydenta

Wręczono nagrody w czwartej edycji konkursu prezydenta m.st. Warszawy i Muzeum Warszawy na najlepsze prace magisterskie i doktorskie związane z tematyką rozwoju społeczno-gospodarczego stolicy. Wśród nagrodzonych Nagrodą Prezydenta jak co roku znaleźli się absolwenci SGGW.

Celem nagrody, która do zeszłego roku wręczana była pod nazwą Dyplomy dla Warszawy, jest wyróżnienie najciekawszych projektów dotyczących Warszawy, problemów trapiących miasto i propozycji ich rozwiązania. Uroczysta gala, w której wziął udział rektor SGGW prof. dr hab. W. Bielawski, odbyła się 22 października w Muzeum Woli.

W kategorii prac magisterskich wyróżnienie otrzymała Agnieszka Przeciszewska-Zaluska za pracę *Wpływ budżetu partycypacyjnego na przestrzeń publiczną Warszawy* napisaną pod kierunkiem dr inż. Joanny Dudek-Klimuk z Katedry Architektury Krajobrazu.

W kategorii prac doktorskich wyróżniono dr Karolinę Wlazło-Malinowską za pracę *Światło jako instrument kształtowania nocnego krajobrazu miasta*, której promotorem był dr hab. Jeremi T. Królikowski z Katedry Sztuki Krajobrazu; oraz dr. Krystiana Malesę za pracę *Rola i koszty utrzymania parków miejskich na przykładzie miasta stołecznego Warszawa* napisaną pod kierunkiem dr hab. Joanny Paliszkievicz z Katedry Ekonomiki i Organizacji Przedsiębiorstw.

Międzynarodowy sukces LZA „Promni”

Ludowy Zespół Artystyczny „Promni” wziął udział w Cheonan World Dance Festival 2019 w Korei Południowej, gdzie zdobył szereg nagród.

Międzynarodowy festiwal działający w ramach światowej organizacji FIDAF (Federation of International Dance Festivals) odbył się w Korei Południowej w dniach 22.09–2.10.2019 r. To jeden z największych festiwali tanecznych, w którym biorą udział renomowane zespoły z całego świata. Aby wystąpić w finale, który odbywa się w Cheonan, zespół musi przejść wieloetapową weryfikację.

Zmagania konkursowe odbywały się w kilku kategoriach: parad ulicznych, tańca grupowego, tańca solowego / w parach i improwizacji tanecznej, a także tańca współczesnego. „Promni” w kategorii zespołowej mierzyli się m.in. z zawodowymi grupami tancerzy z Uzbekistanu i Kosowa oraz studenckimi grupami z Turcji i Malezji.

„Promni” wystąpili w trzech kategoriach i we wszystkich zdobyli nagrody:

- **Kategoria zespołów tanecznych** – III nagroda
- **Kategoria solo / duet** – III nagroda (para Katarzyna Baczyńska i Rafał Schilling)
- **Kategoria parad ulicznych** – wyróżnienie

Festiwal zorganizowano z wielkim rozmachem i przy użyciu profesjonalnych środków i technik produkcji. Ogromne sceny, wozy transmisyjne, telebimy, drony z kamerami, profesjonalna realizacja dźwięku, światła i obrazu powodowały, że występy były wielkim wydarzeniem zarówno dla artystów, jak i dla widzów.

Jury – poza kwestiami technicznymi – doceniło w „Promnych” wysoką kulturę sceniczną, profesjonalizm oraz pełną energią współpracę i integrację z międzynarodowym środowiskiem tanecznym. Zespół został także zauważony przez międzynarodowe grono producentów i agentów tanecznych, którzy ściągnęli do Cheonan, aby wybierać grupy na kolejne międzynarodowe wydarzenia artystyczne. Do Zespołu już docierają zaproszenia na lata 2020–2022.

Nagroda im. Kazimierza Dębskiego dla absolwenta Wydziału Budownictwa i Inżynierii Środowiska SGGW

Tomasz Syroczyński, absolwent WBiIŚ, zdobył III miejsce w XI edycji konkursu im. Kazimierza Dębskiego na najlepszą

pracę dyplomową z hydrologii. Konkurs organizuje Stowarzyszenie Hydrologów Polskich.

Praca magisterska *Waloryzacja potrzeb retencjonowania wód dla zlewni rzeki Kamiennej w celu przeciwdziałania skutkom suszy i powodzi* powstała pod opieką dr. inż. Ignacego Kardła z Katedry Inżynierii Wodnej WBiIŚ.

Celem konkursu im. Kazimierza Dębskiego jest propagowanie najnowszych metod badawczych i obliczeniowych w hydrologii. Chodzi także o zainteresowanie studentów problematyką z zakresu hydrologii i jej zastosowania w szeroko pojętej inżynierii i gospodarce wodnej, gospodarce przestrzennej, ochronie środowiska. Wartością dodaną jest promocja zawodowa autorów nagrodzonych prac. Ważnym elementem składowym oceny prac konkursowych jest możliwość praktycznego wykorzystania wyników badań.

Ogłoszenie wyników i wręczenie nagród odbyło się 20 września podczas seminarium SHP na Wydziale Geografii i Studiów Regionalnych Uniwersytetu Warszawskiego.

Prof. dr hab. Piotr Paschalis-Jakubowicz z Nagrodą IUFRO

Podczas tegorocznego XV Światowego Kongresu Leśnego w Kurytybie (Brazylia) prof. dr hab. Piotr Paschalis-Jakubowicz – emerytowany pracownik Katedry Użytkowania Lasu Wydziału Leśnego SGGW – otrzymał Nagrodę IUFRO za wybitne osiągnięcia badawcze.

IUFRO nagradza osiągnięcia, które nie są wyróżniane innymi nagrodami oraz odznaczają się wynikami stanowiącymi cele organizacji. Podczas Światowego Kongresu Leśnego w Brazylii wręczono tylko jedną taką nagrodę.

Międzynarodowa Unia Organizacji Badań Leśnych (IUFRO) została powołana przez kilkanaście państw Europy i Ameryki Północnej w 1892 r. To globalna sieć współpracy wielu organizacji zrzeszających ponad 15 tys. naukowców z blisko 700 organizacji członkowskich w ponad 110 krajach. Jest również członkiem Międzynarodowej Rady Nauki (ICSU).

IUFRO jest wyjątkową organizacją: jako jedyna na świecie międzynarodowa organizacja naukowa zajmuje się tak szeroko zakrojonymi badaniami lasów, leśnictwem oraz naukami pokrewnymi. Rozpowszechnia wiedzę wśród zainteresowanych stron i decydentów, a podstawowym zakresem badań leśnych są: „Lasy dla ludzi”, „Lasy i zmiany klimatu”, „Lasy i produkty leśne dla ekologicznej przyszłości”, „Bioróżnorodność, usługi ekosystemowe i inwazje biologiczne” oraz „Interakcje lasu, gleby i wody”.

Światowy Kongres Leśny (WFC) to największe i najbardziej znaczące spotkania światowego sektora leśnego, które odbywają się co 5–6 lat pod patronatem Organizacji Narodów Zjednoczonych ds. Wyżywienia i Rolnictwa (FAO). W tym roku spotkanie miało miejsce w Brazylia, w Kurytybie. Uczestniczyło w nim ponad 3500 uczonych z całego świata. Jest to forum wymiany wiedzy i doświadczeń, przedstawiające najnowsze osiągnięcia naukowe, aspekty społeczno-gospodarcze i instytucjonalne oraz politykę leśną.

Złota Róża 2019 dla dr hab. Urszuli Zajączkowskiej

Dr hab. Urszula Zajączkowska otrzymała nagrodę Złota Róża 2019 za książkę *Patyki, badyle* wydaną przez Wydawnictwo Marginesy. Nagroda przyznawana jest dla najlepszej napisanej po polsku książki popularnonaukowej, która służy rzetelnemu upowszechnianiu wiedzy naukowej i wyróżnia się wybitną formą literacką.

Nagroda przyznawana przez Instytut Książki, magazyn „Nowe Książki” i Festiwal Nauki została wręczona przed debatą zamykającą 23. Festiwal Nauki w Warszawie.

Dr hab. Urszula Zajączkowska jest związana naukowo z Instytutem Nauk Leśnych SGGW.

SGGW w światowych rankingach

W ostatnim czasie ukazały się dwa światowe rankingi uczelni. W obu swoje miejsce ma Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego.

W najnowszym rankingu QS World University Rankings (EECA) 2020 serwisu TopUniversities.com SGGW awansowała o 11 pozycji, zajmując 101 miejsce. Nasza uczelnia znalazła się w TOP 27% QS World University Rankings Eastern Europe and Central Asia (EECA).

SGGW osiągnęła lepsze wyniki w kilku ważnych wskaźnikach, między innymi: reputacja wśród kadry naukowej, reputacja wśród pracodawców, oferta dydaktyczna, Międzynarodowa Sieć Badawcza, liczba studentów zagranicznych oraz Web Impact oceniający skuteczność uczelni w korzystaniu z nowych technologii (widzialność w sieci internetowej).

Nagroda Komitetu Nauk Leśnych i Technologii Drewna PAN dla naukowców SGGW i PW

Na posiedzeniu Komitetu Nauk Leśnych i Technologii Drewna PAN w dniu 22.10.2019 r. rozstrzygnięto konkurs na najlepsze prace naukowe napisane w 2018 r. Nagrodę otrzymał zespół koordynowany przez prof. dr. hab. inż. Adama Krajewskiego, tworzony nieformalnie przez pracowników Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego i Politechniki Warszawskiej w składzie: koordynator prof. dr. hab. inż. Adam Krajewski (SGGW), dr hab. inż. Piotr Biłski (PW), dr inż. Piotr Bobiński (PW), dr inż. Magdalena Nowakowska (SGGW) i dr hab. inż. Piotr Witomski (SGGW).

Zespół prof. A. Krajewskiego otrzymał nagrodę za projekt *Postępy w stosowaniu elektroakustycznej metody wykrywania ksylofagicznych owadów w drewnianych konstrukcjach*, zawarty w trzech publikacjach:

- Nowakowska Magdalena, Krajewski Adam, Piotr Witomski, Piotr Bobiński 2017: Thermic limitation of AE detection method of old house borer larvae (*Hylotrupes bajulus* L.) in wooden structures, *Construction & Building Materials*, 136 (2017), 446–449;
- Biłski Piotr, Bobiński Piotr, Krajewski Adam, Witomski

Przypomnijmy, że w tym samym rankingu Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego zajmuje 27 miejsce wśród uczelni kształcących w dziedzinie rolnictwa i leśnictwa.

QS World University Ranking serwisu TopUniversities.com jest prowadzony od 2012 r. i analizuje ponad siedemnaście milionów prac badawczych. Ranking zbiera również opinie ponad 85 tys. naukowców i 41 tys. pracodawców. Zestawienie uwzględnia blisko 40 różnych dyscyplin naukowych i jak podkreślają jego twórcy, jest to największa tego typu lista na świecie.

W październiku opublikowano także tegoroczny ranking najlepszych szkół wyższych na świecie – Academic Ranking of World Universities (tzw. ranking szanghajski). Szkołę Główną Gospodarstwa Wiejskiego wyróżniono w rankingu dziedzinowym: w kategorii Food Science & Technology otworzyła drugą setkę.

Ranking szanghajski publikowany jest od 2003 r. przez Institute of Higher Education działający przy uniwersytecie Jiao Tong w Szanghaju. Kapituła bierze pod uwagę liczbę naukowców oraz studentów, którzy otrzymali znaczące nagrody naukowe (Nagrodę Nobla, Medal Fieldsa), liczbę artykułów w renomowanych czasopismach („Nature”, „Science”) oraz liczbę cytowań.

DYPLOM - WYRÓŻNIENIE

Komitetu Nauk Leśnych i Technologii Drewna

Wydział II Nauk Biologicznych i Rolniczych PAN

w Konkursie na najlepszą pracę naukową w edycji 2018

dla

prof. dr hab. inż. Adama Krajewskiego

za cykl tematyczny trzech artykułów przygotowanych zespołowo:

Nowakowska Magdalena; Krajewski Adam; Piotr Witomski, Piotr Bobiński 2017: Thermic limitation of AE detection method of old house borer larvae (*Hylotrupes bajulus* L.) in wooden structures. *Construction & Building Materials*

Biłski Piotr, Bobiński Piotr, Krajewski Adam, Witomski Piotr 2017: Detection of woodworms' larvae based on the acoustic signal analysis and the artificial intelligence algorithm. *Archives of Acoustics*.

Magdalena Nowakowska, Adam Krajewski, Piotr Witomski 2017: The relationship between the masses of old house borer larvae (*Hylotrupes bajulus* L.) and their lengths measured on radiograph. *Drewno*.

Przewodniczący
Komisji Nagrody
za najlepszą pracę naukową

Prof. dr hab.
Andrzej Grzywacz, czł. rzec. PAN

Przewodniczący
Komitetu Nauk Leśnych
i Technologii Drewna PAN

Prof. dr hab. inż.
Tomasz Zawila-Niedzwiecki

Warszawa, 22 października 2019 roku

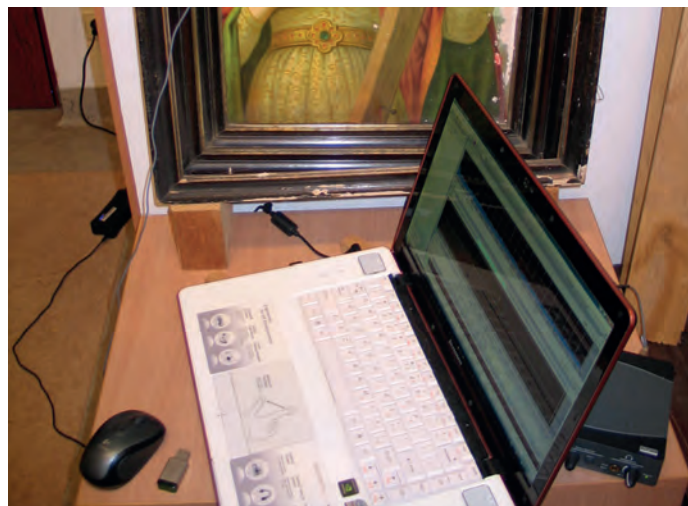
Piotr 2017: Detection of woodworms' larvae based on the acoustic signal analysis and the artificial intelligence algorithm, *Archives of Acoustics*, Vol.42, No. 1, pp. 61-70;

- Nowakowska Magdalena, Krajewski Adam, Witomski Piotr 2017: The relationship between the masses of old house borer larvae (*Hylotrupes bajulus* L.) and their lengths measured on radiograph, *Drewno* 2017, Vol. 60, No 199, DOI: 10.12841/wood. 1644-3985.201.xx.

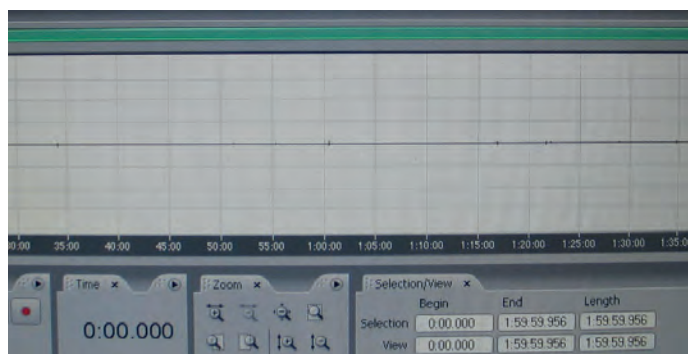
Publikacje dotyczyły badań nad zastosowaniem instrumentalnych metod wykrywania spuszczela pospolitego (*Hylotrupes bajulus* L.), groźnego szkodnika konstrukcji drewnianych, oraz oceny pewnych sytuacji w praktycznych warunkach budownictwa i laboratoriów. Wyniki tych prac zostały opublikowane w periodykach o dobrej renomie, wyrażonej odpowiednim IF.

Dwie pierwsze publikacje obejmują relację z badań nad zastosowaniem metody elektroakustycznej (tzw. AE). Badano możliwości wykorzystania tej metody w różnych warunkach termicznych konstrukcji budowlanych – także bardzo niekorzystnych ze względu na zmienność temperatury owadów. Uzyskano bardzo zachęcające rezultaty. Badania kontynuowane są obecnie w temperaturach przegrzewania konstrukcji drewnianych, jakie panują latem w krajach UE, np. na poddaszach budynków. Wypracowano oryginalną metodę oceny aktywności larw spuszczela za pomocą metody AE, która jest obecnie z sukcesem rozwijana w SGGW.

Wyniki przeprowadzonych badań wskazują na możliwość użycia metody AE w praktyce ochrony i konserwacji konstrukcji budowlanych, także zabytkowych, przed owadami będącymi technicznymi szkodnikami drewna.

Badania przeprowadzono na stosunkowo łatwo rejestrowanym gatunku, jakim jest spuszczel pospolity (*Hylotrupes bajulus* L.). Obecnie trwają prace nad rejestracją za pomocą metody AE obecności larw kofatka domowego (*Anobium punctatum*) w zabytkowych obiektach muzealnych. Aktywność larw może być interpretowana wg zapisu graficznego i w oparciu o dane liczbowe, pobrane z systemu.

Uzyskane wyniki dobitnie potwierdzają również możliwość zastosowania metody AE w podstawowych naukach biologicznych, np. przy bezinwazyjnym badaniu wielu aspektów biologii i ekologii owadów leśnych: ksylofagów i kambiofagów.

W trzeciej publikacji przedstawiono relację z badań nad usprawnieniem poboru larw z hodowli spuszczela pospolitego do celów testowania środków ochrony drewna. Spuszczel pospolity jest podstawowym gatunkiem testowym przy badaniu środków ochrony drewna. Ponieważ pobór larw do testu uwarunkowany jest przez normy PN/UE masą pojedynczych osobników ksylofagów, skoncentrowano się na możliwości oceny tej masy na podstawie zdjęć rentgenowskich drewna, w którym hodowane są te owady. Uzyskano krzywą korelacji masy z długością poszczególnych osobników, co ma znaczenie praktyczne dla usprawnienia prac prowadzonych w profesjonalnych hodowlach tego owada testowego, jakie funkcjonują w laboratoriach badających skuteczność środków ochrony drewna.

prof. dr hab. Adam Krajewski
Instytut Nauk Drzewnych i Meblarstwa

DYPLOM - WYRÓŻNIENIE

Komitetu Nauk Leśnych
i Technologii Drewna
Wydział II Nauk Biologicznych i Rolniczych PAN

w Konkursie na najlepszą pracę naukową w edycji 2018

dla

dr hab. inż. Piotra Witomskiego

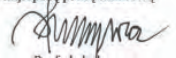
za cykl tematyczny trzech artykułów przygotowanych zespołowo:

Nowakowska Magdalena; Krajewski Adam; Piotr Bobiński 2017: Thermic limitation of AE detection method of old house borer larvae (*Hylotrupes bajulus* L.) in wooden structures. *Construction & Building Materials*

Bilski Piotr, Bobiński Piotr, Krajewski Adam, Witomski Piotr 2017: Detection of woodworms' larvae based on the acoustic signal analysis and the artificial intelligence algorithm. *Archives of Acoustics*.

Magdalena Nowakowska, Adam Krajewski, Piotr Witomski 2017: The relationship between the masses of old house borer larvae (*Hylotrupes bajulus* L.) and their lengths measured on radiograph. *Drewno*.

Przewodniczący
Komisji Nagrody
za najlepszą pracę naukową

Prof. dr hab.
Andrzej Grzywacz, czł. rzeczn. PAN

Przewodniczący
Komitetu Nauk Leśnych
i Technologii Drewna PAN

Prof. dr hab. inż.
Tomasz Zawila-Niedźwiecki

Warszawa, 22 października 2019 roku

19 maja 2017 r. Komisja Europejska przyznała SGGW logo „HR Excellence in Research” (HR Logo). To prestiżowe wyróżnienie przyznawane w ramach działań Komisji Europejskiej w obszarze Human Resources i nakierowane na zwiększenie atrakcyjności warunków pracy naukowców w UE.

Logo otrzymują europejskie instytucje, które przy rekrutacji pracowników naukowych stosują zasady **Europejskiej Karty Naukowca i Kodeksu Postępowania**.

Działania, które planujemy wdrożyć w SGGW zostały zapisane w **Strategii Zarządzania Zasobami Ludzkimi dla Naukowców i Planie Działania w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie**. Strategia jest dostępna na stronie internetowej SGGW.

Od momentu uzyskania logo HR nasza uczelnia miała 24 miesiące na przeprowadzenie ewaluacji wewnętrznej (tzw. samooceny jednostki) zaplanowanych działań. 22 lipca 2019 r. SGGW otrzymała pozytywną ocenę ekspertów Komisji Europejskiej, która oceniała zarówno przeprowadzoną ewaluację, jak i zrewidowany plan wdrażania Strategii HR Logo.

Od tego momentu SGGW ma 36 miesięcy na zrealizowanie działań strategii i zrewidowanego planu jej wdrażania zgodnie z uwagami ekspertów z KE. Po tym czasie odbędzie się obowiązkowy audyt – wizyta studyjna ekspertów KE.

